

ГЛАС

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Овогодишња кампања којом се обележава Међународни дан старијих промовише допринос старијих друштву и наглашава везу између њихових талената и способности и активног учешћа у заједници

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

ДА СТАРОСТ БУДЕ ПРЕДНОСТ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Весна Анастасијевић

РЕДАКЦИЈА:
Париска бр. 9,
11000 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2030-745
факс: 2638-201

**ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
ЗА ВОЈВОДИНУ:**
Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6614-822,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2030-745

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

МЕЂУНАРОДНИ ДАН СТАРИЈИХ – 1. ОКТОБАР

Да старост буде предност

„Корак у будућност: препознавање талената, доприноса и учешћа старијих особа у друштву“, назив је кампање којом Уједињене нације ове године обележавају Међународни дан старијих особа. Ова тема изабрана је с циљем да се промовише допринос и учешће старијих особа у породици, локалној заједници и друштву, односно да се нагласи веза између њихових талената и способности и активног учешћа у окружењу у коме живе. Овогодишња кампања жели да укаже и на услове који утичу на спремност старијих да активно учествују – на здравствено осигурање, редован приход, правну заштиту, приступ финансијским услугама, као и на средства за њихово оснаживање – доступну савремену технологију, образо-

добробит, већ и за процесе одрживог развоја, јер је извесно да ће динамика старења популације обликовати неке од кључних развојних процеса у овом веку. Промовисањем учешћа старијих у различитим аспектима живота истовремено се омогућава имплементација Агенде 2030 и Ма-

јарде. До 2050. број људи старијих од 60 година ће премашити број младих узраста од 15 до 24 године. Исти трендови прате и нашу земљу – са скоро 18 одсто старијих од 65 година и просечном старашћу од 42,7 година становништво Србије спада у групу најстаријих свет-

Значај трећег доба

Генерална скупштина Уједињених нација прогласила је Међународни дан старијих особа у децембру 1990. године да би се нагласила важност осигуравања животне средине прилагођене потребама и способности становника трећег доба. Обележавање 1. октобра и ове године ће пратити велики број здравствено-промотивних активности: предавања, трибина, изложби, концерата, спортских догађаја, базара здравља.

вање и доживотно учење, приступ информацијама и превазилажење баријера које их искључују или дискриминишу.

Очигледно је, и на глобалном плану, да је потреба да се користе често занемарени и непримећени доприноси старијих важна не само за њихову личну

дридског међународног плана акције о старењу, који тренутно пролази кроз трећи круг прегледа и процене.

Према последњим проценама демографа, до 2030. године број старијих особа у свету повећаће се за 56 одсто – са 901 милион на више од 1,4 мили-

онских популација. Очекује се да у наредне две деценије учешће старијих од 65 порасте на 25,2 процента, а да се удео најстаријих, од 80 и више година, удвостручи (са 3,5 на 7,8 одсто) чинећи 25 процената укупног старог становништва код нас.

Због тога се и Србија активно укључила у ред земаља које уважавају ову чињеницу и при креирању својих политика имају у виду специфичне потребе старијих грађана. У том смислу Влада Србије је 2017. прогласила Годином међугенерациске сарадње, истичући и на тај начин свест о значају доприноса старијих особа, као и подршку њиховом будућем активном учешћу.

М. Јовановић

Десета олимпијада

Јубиларна, десета Олимпијада спорта, здравља и културе трећег доба почела је 29. септембра у Врњачкој Бањи. Манифестација коју организује Покрет трећег доба Србије, у сарадњи са Савезом пензионера Србије, Спортским савезом Србије и општинском Врњачка Бања, трајаће до 3. октобра и окупиће 1.200 учесника из општинских удружења пензионера широм Србије, као и госте из иностранства. Почасни гост Олимпијаде ове године је чувени фудбалер Драгослав Шекуларац.

ОДРЖАНА СЕДНИЦА УПРАВНОГ ОДБОРА РФ ПИО

Дотације из буџета све мање

Трансфери из буџета ове године у односу на претходну нижи за 11,02 милијарде динара, износе 31,38 одсто, што представља смањење учешћа у финансирању Фонда у односу на исти период претходне године када је из буџета дотирано 35,67 одсто

Управни одбор Републичког фонда ПИО одржао је 20. септембра седницу у Филијали Фонда у Крушевцу. На седници је, поред осталог, разматрана и усвојена Информација о финансијском пословању РФ ПИО у периоду јануар–јун 2017. године.

Како је навео Иван Мимић, директор Сектора за финансијске послове РФ ПИО, укупни приходи и примања Фонда за првих шест месеци ове године остварени су у износу од 283,80 милијарди динара, а укупни расходи и издаци износе 288,91 милијарду динара и виши су од укупно остварених прихода и примања за 5,11 милијарди динара.

Износ прихода и примања Фонда у првој половини 2017. године номинално је виши за 1,16 одсто од износа оствареног у истом периоду 2016. године.

– Приходи од доприноса износе 190,37 милијарди динара, а у односу на исти период претходне године виши су за 8,32 одсто, односно 14,62 милијарде динара. Учешће остварених прихода од доприноса у укупним приходима и примањима Фонда износи 67,08 одсто, што представља раст учешћа у односу на исти период претходне године, када је износило 62,65 процената – навео је Иван Мимић.

Са седнице Управног одбора РФ ПИО у Крушевцу

Када су у питању донације, помоћи и трансфери, они су у првих шест месеци 2017. године износили 89,04 милијарде динара.

– У односу на исти период претходне године трансфери из буџета су и поред подизања висине пензија и накнада у 2017. години, захваљујући оствареним и пренетим приходима од доприноса, нижи за 11,01 одсто, односно 11,02 милијарде динара. Учешће трансфера из буџета Републике Србије у укупним приходима и примањима Фонда је 31,38 одсто што представља смањење учешћа у финансирању Фонда у односу на исти период претходне године, када је износило 35,67 одсто – објаснио је Мимић.

Он је навео и да су укупни расходи и издаци Фонда у првој половини 2017. године номинално виши од расхода и издатака извршених у истом периоду претходне године за 1,46 одсто. Права из социјалног

осигурања представљају основни расход Фонда извршен у износу од 283,38 милијарди динара, са учешћем од 98,09 одсто у укупним расходима и издацима. За исплату основних пензија утрошено је 247,66 милијарди динара.

На седници је, такође, представљен и Извештај о реализацији Плана јавних набавки РФ ПИО за период 1. април – 30. јун 2017, као и Годишњи план контроле јавних набавки.

С обзиром на то да је седница одржана у Филијали Фонда у Крушевцу, директорка крушевачке филијале Зорица Јовановић говори о раду филијале изнела је податак да ажурност Филијале Крушевац тренутно износи 98 одсто. То је веома значајан напредак у односу на претходних неколико година – ажурност је 2011. године била на нивоу од нешто више од 60 одсто.

В. Кадиф

Основице осигурања

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање подсећа да најнижа основица за предузетнике, осниваче привредног друштва, адвокате... од 1. 8. 2017. до 31. 10. 2017. године износи 23.446 динара, а највиша 325.470 динара (од 1. 10. 2017. до 31. 10. 2017).

За уметнике, свештенике, верске службенике, пољопривреднике... најнижа основица за целу 2017. годину износи 23.229 динара.

За осигуранике по уговору процењена највиша годишња основица за 2017. износи 3.953.503 динара.

Стопа доприноса за све категорије осигураника је 26 одсто.

Г. О.

ПРЕДУЗЕТНИЦИ, ОСНИВАЧИ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА, АДВОКАТИ...

НАЈНИЖА ОСНОВИЦА:

23.446

(од 1. 8. 2017. до 31. 10. 2017. године)

НАЈВИША ОСНОВИЦА:

325.470

(од 1. 10. 2017. до 31. 10. 2017. године)

УМЕТНИЦИ, СВЕШТЕНИЦИ, ВЕРСКИ СЛУЖБЕНИЦИ, ПОЉОПРИВРЕДНИЦИ...

НАЈНИЖА ОСНОВИЦА:

23.229

(од 1. 1. 2017. до 31. 12. 2017. године)

ОСИГУРАНИЦИ ПО УГОВОРУ

ПРОЦЕЊЕНА НАЈВИША ОСНОВИЦА:

3.953.503

(од 1. 1. 2017. до 31. 12. 2017. године)

САВЕТОВАЊЕ ЛЕКАРА ВЕШТАКА У ПРОЛОМ БАЊИ

Значај вештачења телесних оштећења

У организацији Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, од 26. до 29. септембра у Пролом бањи је одржано XIV Саветовање лекара вештака РФ ПИО. Саветовање је тематски било посвећено вештачењу телесних оштећења која настају као трајне и дефинитивне последице тешких обољења и повреда.

И ове, као и претходних година, окупило се више од 100 учесника, што је веома значајно јер саветовања представљају и део континуиране едукације лекара РФ ПИО, који, као и сви запослени лекари у установама здравствене заштите, имају обавезу обнављања лиценце.

Учесници скупа и предавачи су, поред лекара Републичког и Покрајинског Фонда ПИО, били и еминентни стручњаци Медицинског факултета Универзитета у Београду, Медицинског факултета Универзитета у Нишу, као и представници Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарства здравља. Отварању су присуствовали и Бранислав Митровић, председник Управног одбора Фонда ПИО, Драгана Калиновић, директорка Фонда ПИО, др Александар Милошевић, заменик директора Фонда ПИО.

На отварању стручног скупа, државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Мујо Муковић, навео је да је медицинско вештачење корисника и осигураника основна делатност Фонда ПИО и да се годишње обави чак око 150.000 прегледа за оцену радне способности ради остваривања права на инвалидску пензију, прегледа по захтевима за остваривање права на новчану накнаду за помоћ и негу другог лица, за телесно оштећење, вештачења по захтевима центара за социјални рад, као и вештачења по Закону о професионалној рехабилитацији и запошљавању инвалидних лица.

Према речима државног секретара Муковића, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, које је надлежно управо за област унапређења положаја особа са инвалидитетом, пружа пуну подршку особама са инвалидитетом и њиховим организацијама, поклања посебну пажњу њиховим правима, као и условима за коришћење услуга институција у свим системима заштите предвиђеним правом Републике Србије: социјалне заштите, здравствене заштите, породичноправне заштите деце и породице, васпитања и обра-

Са стручног скупа у Пролом бањи

зовања, запошљавања и радних односа, пензијског и инвалидског осигурања.

– Сазнања и закључци са Саветовања сигурно ће дати додатни допринос у остваривању једнакости особа са инвалидитетом и укупном унапређењу њиховог положаја, што је задатак целог друштва – истакао је државни секретар Муковић.

Присутнима се на отварању скупа обратио и проф. др Берислав Векић, државни секретар у Министарству здравља. Он је указао на горуће проблеме када је реч о здрављу, наводећи да је Србија трећа земља у Европи по броју кардиоваскуларних обољења, као и да су кардиоваскуларне болести један од водећих узрока смртности нашег становништва.

– Последња недеља септембра обележава се као „Дан срца“, односно дан који је установљен да повећа знање о ризицима и да унапреди мере превенције. Грађани треба да се придржавају онога што лекари превентивно сугеришу, и те препоруке треба да дају и лекари вештачи – апеловао је државни секретар Берислав Векић и најавио нове кораке које ће предузети Министарство здравља.

– У Србији је регистровано 710.000 дијабетичара, али је тај број најалост и много већи, а Министарство здравља ће изградити базу података оболелих, како би допринели сузбијању дијабетеса. У Србији је велики број и малигних обољења, а најучесталији су карцином грлића материце, карцином дојке и карцином дебелог црева, а велики проблем је у томе што се грађани не одазивају на скрининг прегледе. Телесна оштећења која произилазе из реуматских обољења, психијатријских обољења, епилепсије, Паркинсонове и других болести, јесу обољења која нашу нацију сврставају у болесне нације. У изради је и нови правилник за паци-

јенте који су остали без горњих или доњих екстремитета, којима ношење протеза омогућава живот у заједници. Потребно је да на Саветовању наша размишљања усмеримо и ка томе у ком правцу даље да радимо, да ми у Министарству добијемо препоруке које ће допринети у решавању горућих здравствених проблема, као и у превенцији болести – оценио је професор Векић.

Директор Сектора за медицинско вештачење РФ ПИО др Дика Кајевић рекао је да је пракса показала да најбољи начин едукације лекара вештака Фонда ПИО јесте управо овакав вид саветовања и да од знања, способности и посвећености послу лекара вештака зависи квалитет прегледа и квалитет мишљења, налаза, оцене на основу кога се право из ПИО остварује или не остварује. Говорећи о доминантној теми саветовања, др Кајевић је нагласио њен посебан значај јер утврђивање висине телесног оштећења представља основу за остваривање бројних бенефита.

Сумирајући утиске са саветовања, др Дика Кајевић каже да је било радно.

– Током тродневних сесија, угледни професори и лекари специјалисти мултидисциплинарно су презентовали најновија медицинска достигнућа, која су од велике важности у поступку медицинског вештачења. Дијалогом и дискусијом учесника, као и ранијих година, дат је значајан допринос унапређењу квалитета медицинског вештачења и подршка напорима лекара вештака у континуираном стручном усавршавању. Водећи рачуна о квалитету едукације, која је посебно важна на медицинском пољу, Фонд ПИО стратешки брине о својим кадровима, улажући у њихово теоријско знање и усвајање нових вештина – истакао је директор Дика Кајевић.

Јелена Оцић

Саветодавци у Нишу...

и у Београду

ДАНИ РАЗГОВОРА ИЗМЕЂУ НОСИЛАЦА ПИО СРБИЈЕ И НЕМАЧКЕ

Рекордан број странака

Шести саветодавни дани између представника фондова за пензијско и инвалидско осигурање Србије и Немачке одржани су 19. септембра у Нишу и 20. и 21. септембра у Београду. Дани разговора се одржавају од 2012. године и представљају прилику да грађани реше све своје недоумице у вези са остваривањем права из ПИО у ове две државе.

Током три дана разговора кроз филијале у Нишу и Београду прошао је рекордан број странака – више од 150 њих је потражило правну помоћ од немачких и српских саветодаваца. Као што је иначе пракса, и у Нишу и у Београду примљени су сви заинтересовани, и они који су заказали долазак, као и они који су дошли мимо заказаних термина.

Овогодишњи тим немачких саветодаваца чиниле су Моника Ковачић, затим Мирјана Сучић и Мирјана Камбер, које веома добро говоре наш језик па самим тим није било никаквих проблема у комуникацији. Из нишке филијале саветодавци су били Мирослава Илић, начелница Одељења за ПИО, Андријана Андрић, помоћник начелника овог одељења, и Предраг Милојковић, координатор у Сектору за ИТ, као техничка подршка. Саветодавци РФ ПИО из Београда биле су Марија Шљиванчанин, виши стручни сарадник, референт

за ПИО из Дирекције РФ ПИО, Наташа Куљић, виши стручни сарадник, као и Јелена Димић, самостални стручни сарадник на остваривању права из ПИО по међународним уговорима, обе из Одељења за ПИО по међународним уговорима Дирекције РФ ПИО. И овог пута за организацију је била задужена

мисања. Моника Ковачић, представница немачког пензијског фонда, каже да је изузетно задовољна како су протекли овогодишњи дани разговора. Посебно је похвалила сарадњу са колегама из српског Фонда ПИО јер су успешно решили све проблеме који су мучили странке. Током ова три дана разго-

Саветодавним данима задовољне су биле и странке. Надежда Дамјановић (64) из Лукавца код Ваљева каже да је дошла по позиву из немачког фонда.

– Нисам имала никакав проблем, него су ми дали објашњење у вези с мојом девизном пензијом, да ћу почети да је примам крајем 2018. године. Саветодавци су били изузетно љубазни и веома сам задовољна услугом коју су ми пружили – истакла је наша саговорница.

Јагода Башуровски (65) из околине Сомбора дошла је да се распита шта јој је све потребно да припреми од документације како би поднела захтев за немачку пензију. Пријатно је изненађена опхођењем саветодаваца према странкама и задовољна што су јој љубазно објаснили све што јој је било нејасно у вези с немачком пензијом.

Овакви сусрети су посебно значајни у погледу размене искустава и знања са колегама из пензијских фондова других држава. Саветодавци су успели да реше све недоумице грађана, а посебно су задовољни овогодишњим тимом стручњака, међусобном сарадњом, као и љубазним домаћинима. Заједнички утисак и саветодаваца и странака јесте да су дани разговора протекли добро и да је све одлично функционисало, уз констатацију да их и убудуће треба одржавати.

Драгана Грујић

У октобру саветодавни дани са Хрватском

Саветодавни дани између РФ ПИО Србије и Завода за мировинско осигурање Хрватске биће одржани 3. октобра у Бору и 4. октобра у Београду. Заинтересовани грађани, који имају стаж осигурања навршен у Србији и Хрватској, тј. корисници права из ПИО остварених применом билатералног споразума о социјалном осигурању између ове две државе, треба да се пријаве и закажу термин до дана одржавања разговора. Термин се може заказати телефоном на број 011/2030-745, а приликом доласка треба понети сву потребну документацију у вези са осигурањем и лична документа.

Александра Банић, начелница Одељења за ПИО по међународним уговорима, у сарадњи са Јулијаном Радовановић, заменицом начелнице овог одељења.

Први дан разговора у Нишу протекао је у најбољем реду и изванредној атмосфери. Одзив је био изузетан, око 75 странака је дошло да потражи помоћ од саветодаваца у решавању својих проблема, захваљујући позивима које су добили од немачког фонда ПИО и обавештењима преко средстава инфор-

вора странке су се најчешће распитивале о томе када стичу право на немачку пензију и који је износ пензије. Било је много питања у вези са стажом за подизање деце у Немачкој, с обзиром на то да Немачка посебно признаје тај стаж. Такође, било је и питања која се тичу враћања доприноса за оне који имају мање од пет година стажа и у том случају не могу да остваре право на пензију у Немачкој, па су се странке распитивале под којим условима могу да им се врате уплаћени доприноси.

Овогодишња тема – информационе технологије

У складу са договором постигнутим на састанку у Београду у јануару 2016. године, поводом евалуације одржаних Међународних саветодавних дана, у Будимпешти и Београду истовремено је реализована размена експерата носилаца пензијског осигурања Србије и Мађарске у периоду од 4. до 8. септембра 2017. године.

Главна тема овогодишње експертске размене била је везана за информационе технологије (ИТ). Због тога је улогу главног домаћина и презентера делатности у Фонду ПИО преузео Сектор информационих технологија.

– Представник Националног завода за пензијско осигурање Мађарске који је дошао у посету Фонду био је Золтан Молнар, систем-аналитичар, који је показао велико интересовање за функционисање и рад Фонда као целине, а посебно Сектора ИТ. У току студијске посете боравио је у Дирекцији Фонда, Дирекцији Покрајинског фонда и Филијали за град Београд – наводи Александра Банић, начелник Одељења за ПИО по међународним уговорима и шеф Тима за организацију Међународних саветодавних дана, која је била један од организатора ове посете.

Како нам је рекла заменица директора Сектора ИТ Марина Секулић, запослени овог сектора су врло професионално реализовали своју улогу домаћина и детаљно информисали госта о свим битним темама, а велику помоћ у реализацији свих активности око организације посете пружили су и саветници директора Фонда.

– Госту је представљен историјат Фонда и Сектора ИТ, организациона структура, примена ИСО стандарда, хардверска и апликативна подршка пословним процесима, континуитет пословања... Молнар је упознат и са обрадом и архивирањем документације и уприличена му

Золтан Молнар (трећи слева) и домаћини из РФ ПИО: Марија Балтић, Александра Банић, Срђан Којић, Милан Трукуља, седе: Марина Секулић и Војин Стојсављевић

је посета највећем архивском простору у Филијали за град Београд. Посебно су га занимале могућности електронске комуникације са послодавцима, осигураницима, односно заинтересованим лицима. Он је изразио жељу да интензивира сарадњу са колегама у Сектору ИТ и, евентуално, поново дође – наводи Марина Секулић.

Золтан Молнар је похвалио Фонд као домаћина и изнео запажања о функционисању ИТ у српском и мађарском пензијском фонду, односно јавном сектору уопште.

– Циљ ових званичних састанака јесте размена информација и веома сам задовољан свиме што сам чуо, било је врло занимљиво и информативно. Што се тиче поређења рада ИТ сектора у српском и мађарском пензијском фонду, овде ми се највише допало што се скоро све ради са запосленима у институцији, док је у Мађарској више заступљен модел ангажовање ИТ стручњака са стране. По другим питањима, чини ми се да је ИТ сектор у мађарском фонду напреднији, рецимо по питању електронског чувања докумената. У Мађар-

ској је и боља размена података међу институцијама у земљи. Такође, код нас је једноставнија ситуација и због тога што имамо централну канцеларију, где су доступни сви сервиси које пружају државне институције, тако да странке не морају да долазе директно у пензијски завод, већ све што је у надлежности државних институција могу да заврше на једном месту – објашњава Молнар.

У исто време, у посети мађарском заводу био је Зоран Сутара, саветник директора Фонда, који се последњег дана посете састао са Золтаном Молнаром.

– Основна карактеристика мађарског пензијског завода у погледу информационих технологија јесте да су организовани на две различите локације у Будимпешти. На централној локацији је менаџмент, анализа и развој апликативних решења, а друга је намењена само за обраду пензија, штампање материјала, сечење и паковање у коверте, што се ради преко аутоматизоване линије, и тако припремљен материјал се дистрибуира корисницима поштом. Обе локације су опремљене серверском

Зоран Сутара

и комуникационом опремом и међусобно су тако повезане да једна другој представљају бекап решење за све апликације и податке – каже Зоран Сутара.

Током посете, Сутара је као специјални гост присуствовао интернационалној радионици и тренингу организованом за десетак земаља ЕУ с циљем презентовања и практичног рада на информационом систему EESSI.

– Главне карактеристике EESSI система су да омогући свим службеницима пензијских фондова земаља чланица ЕУ, па и другим земљама које испуне услове, да на јединствен и централизован начин обављају послове из области остваривања права из ПИО и области здравствене заштите запослених. Примера ради, ако је неко радио у три различите земље, а захтев за пензију подноси у некој другој земљи у којој тренутно живи, службеник који води поступак ће моћи да, само на основу идентификационог броја подносиоца захтева, преко посебне апликације електронски преузме све потребне податке из централне базе, а планирано је да се она налази у Бриселу, и тако ефикасно спроведе поступак. У плану је да систем заживи средином 2019. и да почну да га примењују све земље ЕУ и неколико других, међу којима је и Швајцарска. Систем ће моћи да користе и друге земље које буду испуниле формално-правне и техничке предуслове. Самим тим, постоји могућност укључивања у рад система EESSI и Републике Србије, односно Фонда ПИО, и на томе би требало да радимо у наредном периоду – наводи Сутара.

Током посете посебан акценат стављен је на разматрање могућности за успостављање електронске размене података о чињеницама које су од значаја за остваривање права из ПИО применом Споразума између Републике Србије и Републике Мађарске о социјалној сигурности. Тим поводом Сутара је предложио начин који Фонд већ успешно примењује са другим државама, а са Золтаном Молнаром је договорио наставак комуникације, како би се разрадили детаљи будуће електронске размене података.

В. Кадиф

НОВИ РУКОВОДИОЦИ СЕКТОРА И ФИЛИЈАЛА

Соња Талијан – директорка Сектора ИТ

Директорка Сектора ИТ у Дирекцији РФ ПИО од 11. септембра је Соња Талијан. Рођена је 1973. године у Швајцарској. Дипломирала је на Математичком факултету у Београду, на Одсеку за нумеричку математику и оптимизацију.

Досадашњу каријеру је провела у компанијама из привредног сектора, радећи на пословима из области пројектовања и имплементације информационих система.

Била је члан Националне ИСО Комисије у области стандардизације пројектовања информационих система. Од новембра 2012. године била је директор Управе за дигиталну агенду.

Мајка је троје деце.

Јасмина Бељић – директорка Филијале Шабац

Од 1. септембра ове године директорка Филијале Шабац је Јасмина Бељић, досадашња начелница Одељења за финансијске и опште послове у Филијали. Јасмина Бељић је рођена 1971. године у Шапцу и по занимању је дипломирани правник.

У Фонду ПИО, у Филијали Шабац, почела је да ради 2010. године као виши стручни сарадник за опште послове у Одељењу за финансијске и опште послове. Годину дана касније прелази у Одељење за остваривање права из пензијског и инвалидског осигурања на радно место виши стручни сарадник за послове матичне евиденције. Средином 2016. године постаје начелница Одељења за финансијске и опште послове у Филијали.

Виолета Тодосијевић – директорка Филијале Ћуприја

Виолета Тодосијевић, нова директорка Филијале у Ћуприји, рођена је у Параћину 1967. године, а Економски факултет је завршила у Крагујевцу. Пре доласка у Фонд 1996. године, радила је као руководилац финансијске службе у ДД „ПИК комерц“ из Ћуприје.

У Филијали Ћуприја најпре је радила као контролор обрачуна и уплате доприноса на територији Републике Србије, а затим као координатор за финансије. Поред тога што је овлашћени рачуновођа, Виолета Тодосијевић има звања ревизора и судског вештака за економско-финансијску област.

Потврде о школовању

Јесен обележава почетак нове школске и универзитетске године, а са њима и обавезу корисника породичних пензија, деце којима је школовање услов за коришћење права, да Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање доставе потврде о школовању. Деца старија од 15 година то већ знају, док је онима који пуне 15 година ово сасвим нова обавеза на коју не смеју да забораве како би несметано користили породичну пензију.

Да би се ово право задржало, потребно је да дете које је напунило 15 година похађа средњу школу, док деца од 20 до 26 година старости морају да доставе потврде о студирању на високошколској установи. Закон о пензијском и инвалидском осигурању не прави разлику између редовног и ванредног школовања, као ни између различитих категорија студената – самофинансирајућих и суфинансирајућих. Деца, породични пензионери, имају обавезу да РФ ПИО достављају доказе о томе да похађају одговарајућу школу, односно то треба да чине благовремено, без одлагања, после обављеног уписа сваке школске године. Осим података о идентитету детета и установе која је издаје, потврда треба да садржи и податке о томе на коју школску годину се односи, као и о статусу који ученик, односно студент има у тој школској години.

Инострани студенти

Сваке године повећава се број ученика и студената који наставу похађају у Републици Србији, али и код иностраних образовних институција, а све чешће је и школовање путем интернета, па је због тога неопходно правилно утврдити основаност коришћења права на породичну пензију за децу која се на овај начин школују. У циљу да се овај задатак обави без пропуса, ресорно министарство у Влади Републике Србије, у чијој је надлежности просвета, редовно сачињава спискове школских установа које имају дозволу за рад, а у случају да за дете које похађа неку установу не може са сигурношћу да се утврди да ли испуњава услове за коришћење породичне пензије, докази о школовању се тумаче у сарадњи са истим министарством.

Како се одређен број корисника породичне пензије школује изван граница Републике Србије, по школским програмима који нису увек слични онима који се примењују у домаћој просвети, за њих је некада потребно додатно тумачити чињенице које су наведене на потврди. Најчешће разлике

Мирслав Мирјић

у односу на ученике и студенте који наставу похађају у Србији огледају се у другачијим нивоима школовања (нпр. назив иностране школске установе може да упућује на високу школу, иако се ради о средњошколској установи), различитом датуму почетка школских година, односно семестара, њиховог трајања и слично. Аутентичност школских потврда из иностранства често се не потврђује онако како је код нас уобичајено – печатом, већ електронским потпи-

Ученици који користе породичне пензије, а старији су од 15 година, требало је да доставе своје потврде о школовању до краја септембра да им не би била обустављена исплата придлежности. Студенти то морају да учине до краја октобра

сом, кодом или интернет адресом за непосредну верификацију на страницама саме школе. Сва деца која се школују у иностранству и потврду добију на језику државе у којој се школују, треба уз потврду да доставе и превод овлашћеног судског тумача.

Благовремено достављање потврде о школовању може утицати не само на право детета на породичну пензију, него и његовог живог родитеља који није навршио године живота потребне за признавање права на породичну пензију већ то право користи због вршења родитељске дужности (подсетимо, од 2017. године услов за удову умрлог осигураника је навршење 53

године, а за удовца 58 година живота). Када се узме у обзир и законска одредба која прописује да преживели брачни друг право на породичну пензију трајно задржава у случају када потребне године живота наврши у току трајања права за дете, онда је јасно да достављање потврде има значај и за друге чланове породице осим деце.

Привремена обустава исплате

Неблаговремено достављање потврде условиће привремену обуставу исплате породичне пензије, да би се избегла преплата. На овај начин штите се и Фонд и пензионери од излагања непотребним трошковима наплате неосновано исплаћених износа. Ипак, како је на овај начин могуће спречити преплату само у случају када право на породичну пензију користи дете, а не и у случајевима када постоји више корисника, потребно је да дете које је завршило, или прекинуло школовање о томе благовремено обавести Фонд.

Студенти појединих високошколских установа некада не могу на време да доставе доказе о упису школске године, јер последњи испитни рокови из претходне године трају и у време када би већ требало да почне наредна школска година, или из других објективних разлога. За-

послени у Фонду који раде на пословима исплате пензија имају разумевања за кашњења из оваквих разлога, али то је и разлог више да се потврде доставе одмах по добијању, како

би исплата пензије могла несметано да се настави.

За крај, подсећамо децу породичне пензионере да, осим Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, доказе о школовању треба да доставе и иностраним носиоцима осигурања код којих су остварили право на пензију, уколико је то предвиђено правним прописима друге државе, а такође и да је потребно да Фонд обавезно обавести у случају да се запосле, или почну да обављају самосталну делатност док користе пензију.

М. Мирјић

Радничко-спортски сусрети у Кладову

Учеснике Радничко-спортских игара запослених у Фонду посетили су, 15. септембра, Заим Реџеповић, државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Драгана Калиновић, директорка Републичког фонда ПИО, и др Александар Милошевић, заменик директора Фонда. Ову спортско-рекреативну манифестацију која је у Кладову окупила око 360 радника из скоро свих организационих јединица Фонда, организовао је успешно по

У средини: државни секретар Заим Реџеповић, директорка РФ ПИО Драгана Калиновић и заменик директора Александар Милошевић

четрдесет први пут Синдикат запослених у РФ ПИО.

Након састанка са представницима Синдиката у Организационом одбору РСИ, државни секретар Заим Реџеповић, директорка Фонда Драгана Калиновић и заменик директора др Александар Милошевић обишли су спортска надметања, где су присуствовали утакмицама између екипа Дирекције РФ ПИО Београд и Покрајинског фонда ПИО у кошарци и фудбалу на којој је Заим Реџеповић извео и почетни ударац.

Смедеревска Паланка: Скупштина УИПС

Удружење предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом Републике Србије (УИПС) одржало је редовну годишњу седницу Скупштине 27. септембра у Смедеревској Паланци.

Седници је присуствовало 30 представника предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање ОСИ из 15 градова, као и помоћница министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Биљана Барошевић.

На седници Скупштине изложен је извештај о раду Удружења и његових органа између две седнице, а уручена су и годишња признања и награде.

Просечна зарада у августу – 47.220 динара

Просечна бруто зарада исплаћена у августу 2017. године износи 65.094 динара. Просечна нето зарада (без пореза и доприноса) исплаћена у августу ове године износи 47.220 динара.

У односу на претходни месец, просечна бруто зарада номинално је нижа за 1,7, а реално за 1,9 одсто, док је просечна нето зарада нижа за 1,8 номинално и за два процента реално.

У поређењу са истим месецом прошле године, просечна бруто зарада номинално је виша за 4,2, а реално за 1,7 одсто, док је просечна нето зарада виша за 4,3 одсто номинално и за 1,8 реално.

Интернет дрво у Драјинцу

Око 400 мештана сврљишког села Драјинац добило је бесплатну вај-фај зону, тзв. вај-фај дрво, захваљујући наградној игри „Узми рачун и победи“. Општина Сврљиг у овој игри је међу 12 средина из целе Србије које су послале највише рачуна. Дрво је постављено на сеоском подручју јер општина подједнако брине и о сеоском и о градском становништву. Село Драјинац је надомак Сврљига, ту живи велики број младих људи и новорођене деце и место које има перспективу, па ће и интернет добити праву употребну функцију.

Накнада за погребне трошкове

Накнада погребних трошкова која се исплаћује породицама преминулих пензионера (или оне које платио сахрану) у октобру, новембру и децембру 2017. године износиће 35.726 динара за све категорије корисника пензија.

Захтев за исплату накнаде са детаљима о потребној документацији може се наћи на сајту РФ ПИО (www.pio.rs) у менију Обрасци или на шалтерима Фонда ПИО.

Подстицајна средства у Војводини

Покрајински секретар за енергетику, грађевинарство и саобраћај, Ненад Грбић, уручио је 26. септембра уговоре представницима једанаест установа различитих локалних самоуправа из Војводине, који су остварили право на подстицајна средства за суфинансирање реализације пројеката коришћењем биомасе и соларне енергије. Ова средства су, између осталих, добили и геронтолошки центри у Руми, Сомбору и Суботици и Дом за старе и пензионере Апатин.

Средства су им додељена по основу два конкурса: за суфинансирање реализације пројеката коришћења биомасе за производњу топлотне енергије у јавним установама, као и за суфинансирање пројеката коришћења соларне енергије за припрему топле потрошне воде у објектима јавне намене.

Зоран Дрча, директор ГЦ Сомбор, и Ненад Грбић потписују уговоре

БЕСПЛАТНА ЕДУКАЦИЈА ЗА НЕЗАПОСЛЕНЕ МЛАДЕ ИЗ НОВОГ САДА

Помоћ приликом тражења посла

У овај програм у 2017. години биће укључено укупно хиљаду младих из 14 градова и општина широм Србије

Незапослени млади из Новог Сада имају прилику да бесплатно стекну нове личне и пословне вештине кључне за запошљавање на едукативним радионицама у оквиру програма „Кока-Кола подршка младима“ који се реализује у сарадњи са Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Националном службом за запошљавање и НАЛЕД-ом. Предвиђено је да у 2017. години овај програм прође хиљаду младих из четрнаест општина и градова широм Србије (из Београда, Новог Сада, Ниша, Крагујевца, Ковина, Шида, Смедеревске Паланке, Ћуприје, Пријеполја, Новог Пазара, Краљева, Алексинца, Прокупља и Лесковца).

Овај пројекат покренут је у мају 2017. године, а радионице је до сада прошло око 200 полазника у Ћуприји, Краљеву, Смедеревској Паланци, Алексинцу и Шида.

Полазници у Новом Саду, као и у осталим градовима, учиће о успешној комуникацији, пословној администрацији, управљању пројектима, припреми пословних планова, као и

томе како да лакше дођу до жељеног посла. Радионице у Новом Саду биће одржане од 28. до 30. новембра, а кандидати заинтересовани за учешће у програму могу се пријавити на сајту www.coca-colapodrskamladima.com.

Тродневне радионице намењене су незапосленима који имају између 18 и 30 година, минимално средњу стручну спрему и завршено формално образовање. Програм воде сертификовани стручњаци са вели-

ким искуством, као и запослени компаније Кока-Кола ХБЦ Србија.

Готово сви полазници радионица које су одржане током пролећа и лета оценили су програм веома корисним, а 24 полазника је нашло посао убрзо након едукације. Распоред радионица по градовима, уз друге корисне информације о програму, налази се на поменутом сајту.

Мирослав Мектеровић

ДОНАЦИЈА ВЛАДЕ ВОЈВОДИНЕ

Ранчеви за ученике са сметњама у развоју

Поводом почетка нове школске године, Михаљ Њилаш, потпредседник Покрајинске владе и секретар за образовање, прописе, управу и националне мањине – националне заједнице, и проф. др Зоран Милошевић, покрајински секретар за високо образовање и научноистраживачку делатност, уручили су

представницима свих тринаест војвођанских школа за образовање деце са сметњама у развоју ваучере за школске ранчеве.

Тако ће школски ранац добити укупно 1.217 ђака, од првог до осмог разреда, који похађају ове школе на територији АП Војводине.

Представници Покрајинске владе су нагласили да ова акција има велики значај јер се ради о помоћи малишанима који и поред

својих проблема треба равноправно да се образују.

Проф. др Зоран Милошевић је истакао да та деца никада неће бити сама, пре свега зато што имају одговорне родитеље, дивне наставнике и подршку Покрајинске владе. Постоји свест о томе да се може и више, навео је Милошевић, а овде је реч о жељи

да се буде праведан и да се препознају они којима је помоћ најпотребнија.

Михаљ Њилаш је истовремено најавио да је, сагледавши укупну политику у образовању, закључено да су ове школе међу приоритетима и када је реч о извођењу радова на њиховој санацији и реконструкцији, за коју ће у покрајинском буџету за наредну годину бити још више средстава.

М. М.

Мање незапослених у Новом Саду

Град Нови Сад и новосадска филијала Националне службе за запошљавање организовали су 21. септембра, у СПЕНС-у, 24. по реду Сајам запошљавања. На сајму је учествовало 86 послодаваца који су понудили 1.928 радних места. Највише слободних места било је у комерцијалној, трговачкој, електротехничкој, машинској, саобраћајној, грађевинској и угоститељској струци.

На сајму су представљени и статистички показатељи о незапослености у Јужнобачком округу и у граду Новом Саду. У августу ове године у Јужнобачком округу евидентирана су 43.183 незапослена, што је за 12,84 одсто мање него у истом месецу 2016. У Новом Саду је, у истом периоду, на евиденцији НСЗ било 17.919 незапослених, што је за 17,38 процената мање него на крају августа прошле године.

М. М.

СКУП О КУЛТУРИ МЕЂУГЕНЕРАЦИЈСКЕ СОЛИДАРНОСТИ

Формула за сарадњу

Уочи 1. октобра – Међународног дана старијих, у оквиру Дана сениора на Звездари, који су ове године одржани под мотом „Међугенерациски и солидарно“, организована је трибина Међугенерациски компромис – потребе и могућности“.

На питања колико се међугенерациски познајемо, разумемо и подржавамо, одговорали су представници институција, медија и стручњаци који се баве проблемима старења и старијих особа, као и сениори, припадници средње генерације и млади.

У име општине Звездара скуп је отворио члан општинског већа, Мирослав Мариновић, који је истакао да о овој важној теми треба разговарати током целе године. Говорећи о негативним демографским трендовима Мариновић је рекао да ће, према проценама стручњака, у наредних 25-30 година број људи који су старији од 65 година у Србији порастати на 25 одсто, што нас сврстава у најстарије земље на свету.

– Педесетих година прошлог века наш народ је био један од најмлађих у свету, али је данас пораст рађања забележен само у већим градовима, и то као последица миграције становништва. То је проузроковало међугенерациски јаз о коме је неопходно разговарати – нагласио је Мариновић.

Обраћајући се у име Фонда ПИО, Јелица Тимотијевић, директорка Сектора за односе с јавношћу, навела је да Фонд има 1.715.000 корисника.

– Ми кажемо да су сениори генерација која има једног поузданог послодавца у Фонду ПИО који, осим бриге о сигурној и редовној исплати пензија, настоји да, уз све законите и расположиве начине олакша живот својим корисницима. Када је Влада Републике Србије 2017. годину прогласила Годином међугенерациске сарадње, Фонд се одмах радо одзвао позиву, и знали смо да ће се придружити

Мирослав Мариновић, Радмила Урошевић, Јелена Николић, Јелица Тимотијевић и Весна Бајковић

и многе друге институције. Учесће Фонда у обележавању тако важне теме је природно будући да је пензијски систем Србије управо и заснован на међугенерациској солидарности и да се, као што је познато, пензије и расходи за пензије покривају из текућих прихода оних који раде. Веома је битно да се јача и развија релација између оних који раде и оних који користе право на пензију, и анимозитет међу генерацијама не сме да постоји – рекла је Јелица Тимотијевић.

Радмила Урошевић, шеф Одсека за социјалну заштиту у Одељењу за друштвене делатности општине Звездара, представила је рад Волонтерског сервиса Звездаре који прати живот житеља ове општине, без обзира на старосну доб, јер најмлађи корисник сервиса има 10, а најстарији 93 године.

– Реч је о свим нашим суграђанима који се обрате за помоћ у свакодневном функционисању. Најчешће су то родитељи деце са сметњама у развоју, особе са инвалидитетом, највише старији људи. Али, када нас позову, уз све проблеме које имају јер не могу самостално да функционисају, они кажу да им је највећи проблем усамљеност и траже волонтера који би

сат времена недељно провео са њима у разговору. Некада су то млади људи, некада средња генерација. Усамљеност и депресија су највише забележене последњих година и код најмлађе и код старије популације. Међусобно упознавање кроз разговор треба да буде зона међугенерациске сарадње – сматра Радмила Урошевић.

Међугенерациска формула у овом сервису у Звездари постоји и кад је реч о волонтирању пошто најмлађи волонтер има 16, а најстарији 73 године, а генерације се укрштају током целе године кроз различите хуманитарне акције и развијање идеје волонтирања, као и кроз психосоцијалне, едукативне, креативне радионице. Један од најбољих примера је школа енглеског језика у којој старијим суграђанима предаје шеснаестоогодишња волонтерка, ученица Филолошке гимназије.

Млади волонтери, од којих су неки ученици виших разреда основне школе, поручили су да су много научили у директној комуникацији са старијима јер се та животна мудрост не може наћи на интернету.

Светлана Церковић из Удружења жена на прекретници говорила је о обукама које је до сада

похађало 300 жена, на којима су предавачи девојке од око 18 година. Церковић је навела да се 90 одсто жена које су се обратиле овом удружењу определило за психолошка саветовалишта.

Др сци. мед. Александра Милићевећ Калашић истакла је отвореност за комуникацију као кључну у сузбијању предрасуда.

– Најбоље је када се млади и старији нађу на истом задатку јер тада баријера у годинама не постоји. Потребно је искористити добра једне и друге стране – старији могу да уче младе како да комуницирају без фејсбука и инстаграма, а млади старије како да користе друштвене мреже – предложила је др Калашић.

Сва истраживања која су рађена у последњих 10 година показују да предрасуде настају после дванаесте године живота, што значи да су научене. Бројне и брзе друштвене и социолошке промене су све људе затекле неспремне и зато је потребно стално разговарати на ову тему. Саслушајмо једни друге да бисмо се боље разумели, а социјализација, хуманизација и борба против предрасуда су најбољи начин да се међусобно упознамо.

Јелена Оцић

У ЗРЕЊАНИНУ ЧЕТВРТИ РЕГИОНАЛНИ СПОРТСКИ СУСРЕТ ПЕНЗИОНЕРА СРЕДЊЕГ БАНАТА

Припрема за Олимпијаду трећег доба

Градско удружење пензионера Зрењанин, на челу са председницом Љиљаном Петров, успешно је, по четврти пут, организовало Регионалне спортске сусрете пензионера Средњег Баната. Десет екипа из шест градова и општина Баната надметало се 6. септембра у дисциплинама висећа кугла, набацивање металних плочица и пикадо. Такмичиле су се екипе ГУП Зрењанин, ОУП Сечањ, МО Крајишник, ОУП Житиште, МО Равни Тополовац, ОУП Нова Црња, ОУП Кикинда, КУД „Сунчана јесен живота“ ОУП Кикинда, Геронтолошког центра Кикинда и ОУП Нови Бечеј.

Гости на манифестацији били су Снежана Вучуревић, начелница Средњобанатског округа, и њена заменица Нада Ђукић, Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине и потпредседник СП Србије, Симо Салапура, помоћник градоначелника Зрењанина и члан Градског већа за спорт и рекреацију, Радован Вишекруна, члан Градског већа Зрењанина за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Оливера Лисица, директорка Центра за социјални рад Зрењанин, и Славко Шућуревић, одборник у Скупштини Зрењанина.

Такмичење у дисциплини висећа кугла

По завршетку такмичарског дела најуспешнијим екипама додељене су медаље, пехари и плакете.

Према речима Љиљане Петров, ови спортски сусрети одржани су као припрема пензионерских екипа из шест градова и општина Баната за учешће на овогодишњој јубиларној, десетој Олимпијади спорта,

здравља и културе трећег доба у Врњачкој Бањи. Уједно, присуство званичника из локалне самоуправе и Средњобанатског округа искоришћено је за договор у вези са финансијском подршком екипама, као што то делом већ ради и РФ ПИО из средстава одређених за друштвени стандард пензионера.

Мирослав Мектеровић

У СРЕМСКОЈ МИТРОВИЦИ ОДРЖАНА СМОТРА ХОРОВА СИР ВОЈВОДИНЕ

Песмом оживели старо време

У организацији Савеза инвалида рада Војводине 13. септембра је у Сремској Митровици одржана осма Смотра хорова и певачких група Савеза инвалида рада Војводине.

Свечаности су присуствовали Биљана Барошевић, помоћница министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Станко Нимчевић, заменик председника СИР Србије, Стана Свиларов, председница СИР Војводине, Зоран Бережни, директор Филијале РФ ПИО Сремска Митровица, Мирољуб Бањанин, председник ООИР Сремска Митровица, и други.

Након поздравне речи Стане Свиларов, Биљана Барошевић је пренела поздраве

министра Зорана Ђорђевића и нагласила да је ресорно Министарство подржало овај пројекат и да ће то наставити да чини и у наредном периоду како би се особе са инвалидитетом укључиле у све сфере друштвеног живота.

Хорови и певачке групе из Зрењанина, Сремске Митровице и Шида извели су програм у коме су се могле чути народне и староградске песме из свих крајева Србије.

Смотра је завршена предавањем на тему „Креирање мера и активности које подстичу укључивање инвалида рада у различите садржаје – смотра стваралаштва – хорско певање“.

Д. Кораћ

БАЈИНА БАШТА

Славље до поноћи

Дан пензионера општине Бајина Башта свечано је обележен 12. септембра окупљањем више од две стотине представника трећег доба из Ужица, Лознице, Богатића, Севојна, Бијељине, Братунца, Сребренице и домаћина. Учеснике скупа поздравили су први човек бајинобаштанског удружења, Недељко Ракић, и Сретен Селаковић, директор ужичке филијале Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурања. На свечаности су уручена и признања Спасоју Илићу, Милораду Мандићу и Мији Тришићу у знак захвалности за њихов допринос развоју Удружења пензионера из Бајине Баште.

– Нас тројица смо у пензији по 15 година. Трудимо се да допринесемо раду Удружења, а ова захвалност нашег чланства сигурно ће утицати да се још више ангажујемо у стварању бољих услова за пензионерски живот – рекао је Спасоје Илић.

Пре окупљања пензионера делегација бајинобаштанског удружења положила је цвеће на спомен-обележје борцима из Другог светског рата на Тргу Душан Јерковић.

М. А.

Активни и у септембру

Током септембра чланови Савеза инвалида рада Србије (СИР) организовали су трибину у Сопоту, на којој су учествовали представници десет општина, и спортско такмичење у Мајданпеку за чланове из Борског округа.

На трибини у Сопоту говорили се о положају инвалида рада и особа са инвалидитетом у друштву и проблемима са којима се они суочавају. Председник СИР, Божидар Цекић, који је и члан Савета Владе Србије и члан Већа самосталних синдиката Србије, приликом обраћања присутнима истакао је да је основни задатак Савеза да током целе године на све начине помаже својим чла-

новима и информише их о правима и могућностима које им се пружају.

– Ми као Савез настојимо да наша организација уђе у финансијске планове што већег броја државних институција, као и у планове локалних самоуправа да би својим члановима обезбедили помоћ јер сви знамо са каквим се проблемима суочавамо у свакодневном животу – истакао је Цекић.

Средином месеца у Мајданпеку је одржано спортско такмичење у три дисциплине, пикаду, шаху и бацању кугле. Учествовали су чланови инвалидских удружења Борског округа: из Мајданпека, Кладова, Неготина и Бора.

После такмичарског дела одржана је и краћа трибина о положају инвалидских пензионера. Том приликом је истакнуто да је међу око 450.000 чланова СИР велики број оних који имају месечна примања мања од 15.000 динара:

– Ресорно министарство настоји да помогне овој категорији становника. Прошле године је уложено око 550 милиона динара за запошљавање више од 4.000 инвалидних лица. Урађена је и Стратегија за особе са инвалидитетом усклађена са европском и базирана на једнакости, социјалној заштити, образовању и запошљавању особа са инвалидитетом, али је неопходан кон-

Божидар Цекић

тинуиран рад да би се постигли прави резултати – истакао је Божидар Цекић, председник СИР Србије, у Мајданпеку приликом примања захвалнице за сарадњу и помоћ у организацији овог спортског такмичења.

В. А.

ЈУБИЛЕЈ ГРАДСКОГ УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА СОМБОР

Крунисан вишедеценијски рад

Градско удружење пензионера Сомбор прославило је значајан јубилеј – 70 година постојања и рада. Прославу је пратио богат културно-уметнички програм уз сомборске тамбураше, а присуствовали су, између осталих, Душанка Голубовић, градоначелница Сомбора, и Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине.

У име Савеза пензионера Србије Велимир Миличић уручио је повељу Градском удружењу пензионера Сомбор за изузетан вишегодишњи допринос раду, развоју и остваривању циљева и задатака Савеза пензионера Србије (на слици). Ирена Живановић, председница сомборског удружења

пензионера, уручила је захвалнице за двогодишњу сарадњу удружењима пензионера и пословним партнерима из Апатина, Бечеја, Борова, Врбаса, Зрењанина, Новог Сада, Сремских Карловаца, Сремске Митровице и Суботице.

Први пут Сомборцима су у госте дошли и чланови удружења пензионера Белог Манастира и Крагујевца, са којима се успостављају нова пријатељства. Јубилеј је улепшао наступ хора Градског удружења пензионера под вођством Илоне Видаковић. Пријатну атмосферу употпунио је и ГКУД „Раванград“ – Етно група „Варошанке“, као и малишани из Спортског клуба „Фигура“. Прославу су по-

могли Управа града Сомбора и бројни пријатељи, на чему им Градско удружење пензионера посебно захваљује.

Г. О.

СЕДНИЦА ИЗВРШНОГ ОДБОРА САВЕЗА ПЕНЗИОНЕРА ВОЈВОДИНЕ

О социјалном положају пензионера

На недавно одржаној 16. седници Извршног одбора Савеза пензионера Војводине разговарало се о закључцима са треће седнице Скупштине Савеза пензионера Србије и о обраћању СПВ Влади Републике Србије и Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, у вези са социјалним положајем пензионера.

На седници је било речи и о захтеву СПВ Одбору за уставна питања и законодавство Народне скупштине

Републике Србије за тумачење прописа који се односе на накнаду за јавно саопштавања музичких дела.

Председник СПВ Милан Ненадић образложио је анекс уговора о колективном осигурању пензионера и одлуку о расподели средстава по Финансијском плану Савеза за 2017. годину.

Договорено је и да се Смотра хорова СПВ одржи у Суботици почетком октобра.

Д. Кораћ

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ОПШТИНЕ БАБУШНИЦА

Домаћинско пословање

Удружење пензионера општине Бабушница основано је 14. марта 1996. године. Кроз седам месних организација окупља око 3.300 чланова и више од 600 инвалидских пензионера.

На ванредној скупштини Удружења почетком ове године усвојен је програм рада за 2017. годину, изабран нови Извршни одбор, Надзорни одбор, секретар Удружења и све комисије у складу са Статутом Удружења. За председника Удружења пензионера општине Бабушница изабран је Слободан Милановић, а за секретара Драган Голубовић.

Основни задаци рада Удружења, по речима Милановића, јесу омасовљење чланства, оснивање месних одбора на целој територији општине Бабушница, као и побољшање живота чланова. Важан задатак је и стварање што бољих међуљудских односа, као

Бабушница

и отварање социјалних карата за све пензионере.

Интензивно се ради на повећавању са другим удружењима пензионера и локалном самоуправом. Поред боље техничке опремљености, планирано је и

увођење централног грејања у просторије Удружења, које су отворене за све пензионере и где могу да се друже и прочитају дневну штампу.

Што се тиче средстава која Удружење за свој рад добија од

локалне самоуправе и прихода од чланарине, она се троше рационално и домаћински.

Удружење је организовало неколико излета у познате бање и лечилишта у Србији, а успешно је реализовало и одлазак пензионера преко Фонда ПИО на бесплатан опоравак у некој од српских бања. За своје чланове обезбедили су набавку огрева на рате, а најугроженији и болесни добили су бесплатну социјалну помоћ. Такође, обезбеђена је бескаматна позајмица до 5.000 динара која се враћа на рате.

У просторијама удружења организована је провера крвног притиска, а чланови могу да добију и бесплатне правне савете, као и савете из вођарства. Са домом здравља у Бабушници постигнут је договор о здравственом прегледу чланова Удружења једном месечно.

Д. Г.

У ЈАГОДИНИ ОБЕЛЕЖЕН ДАН УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА

Скромно и радно

Удружење пензионера Јагодине обележило је крајем септембра 72. годишњицу постојања и рада. Скромној свечаности у Дому пензионера присуствовало је око стотину активиста, чланова Скупштине, Извршног и Надзорног одбора, као и представници градских и месних одбора са села.

Удружење је на иницијативу доктора Живојина Миленковића основано још 1945. године започевши са радом и окупљањем пензионера у тадашњем Геронтолошком центру, истакао је поздрављајући присутне на свечаности председник Часлав Ђорђевић. У садашњем објекту пензионери се окупљају и раде од 1974. године. Иначе, у Удружење је од 16.500 пензионера колико их има у јагодинској општини учлањено њих око 3.000.

У око 70 одсто месних заједница на селу у лепо уређеним домо-

вима културе пензионери имају могућност за рад и свакодневна дружења, док градски Дом треба да се реновира. Уз помоћ локалне самоуправе недавно је уложено око милион динара за уређење дворишта, оградe и окружења Дома, а исти износ биће уложен до краја године у реновирање постојеће котларнице.

Пензионери учлањени у Удружење имају могућност да набаве огрев, угаљ и дрва по повољним ценама и на више рата. У бригу за најстарије житеље Јагодине спада и дружење на забавама и путовањима. Готово сваке недеље током читаве године обилазе се излетишта у Србији и бербе грожђа у винарским подручјима, и то по популарним ценама. Локална самоуправа је, уз помоћ спонзора, за сваки месни одбор обезбедила бесплатно путовање, што је прави куриозитет. Недавно је пензионерима са најнижим

Свечаност у Дому пензионера

примањима подељено 180 пакета са намирницама и хигијеном, дар Републичког Црвеног крста. О свим дешавањима у Удружењу брину изабране комисије које предано раде. Удружење тесно сарађује и са Црвеним крстом Јагодине посебно у области давањаштва крви.

У наредном периоду акценат у раду Удружења биће стављен на учлањење што већег броја пензионера, јер само кроз Удружење најстарији житељи Јагодине могу да остваре многе своје потребе, али и дружење са својим вршњацима.

Анђелија Ђорић

ЧЕТРНАЕСТИ ШУМАДИЈСКИ САЈАМ ПОЉОПРИВРЕДЕ

Јесења смотре аграра

Највећа јесења смотре аграра у нашој земљи, 14. Шумадијски сајам пољопривреде, одржан је од 7. до 10. септембра у Крагујевцу. Сајам је окупио више од 100 излагача из свих области пољопривреде, а током четвородневне манифестације организован је низ изложби домаћих и ситних животиња, пољопривредних производа и механизације, а одржана су и бројна стручна предавања и такмичења.

Као и ранијих година, бројни одгајивачи стоке излагали су своја најбоља грла, а након њиховог оцењивања додељене су награде најбољим одгајивачима.

За све заинтересоване одгајиваче одржана су стручна предавања из области сточарства, а по традицији и ове године уприличен је програм

Џокеј клуба из Крагујевца, чији чланови су организовали изложбу коња са оцењивањем, такмичење у препонском јахању, возњу фијакером и промови-

сали могућности јахања коња за децу.

По други пут на Шумадијском сајму пољопривреде организована је изложба воћа у неколико категорија по врстама воћа, а најбољи излагачи добили су вредне награде. Истовремено, представљен је рад мини покретне сушаре уз дегустацију осушеног воћа. Одржана је изложба традиционалних заната и домаће радности, а на отвореном делу приређена је изложба за љубитеље акваристике.

Овогодишњи партнер Шумадијског сајма пољопривреде био је, као и сваке године, град Крагујевац. **М. Сантрач**

РЕСАВСКИ ПОЉОПРИВРЕДНИ САЈАМ У СВИЛАЈНЦУ

Успешни сточари

Почетком септембра у Свилајнцу је одржан 54. Међународни ресавски пољопривредни сајам. Поред избора најбољих говеда сименталске расе и оваца, представили су се и произвођачи пољопривредне механизације, хране и пчелињих производа.

Овогодишња шампионка сајма је миљеница Александра Јермића (на слици), коме је пехар уручио председник општине Свилајнац, Предраг Милановић.

У Свилајнцу и околини води се рачуна о расном саставу и гаји искључиво сименталска ра-

са. То је први услов за успешну производњу.

Сточари у Доњој Ресави већ деценијама успешно сарађују са водећим институтима у Аустрији и Немачкој како би се сачувао достигнути генетски потенцијал.

Значајна је и помоћ општине Свилајнац која годинама уназад разним подстицајним мерама стимулише своје сточаре. Према речима председника општине Предрага Милановића, у последњих пет година више од 300 грла су купили и поклонили пољопривредним произво-

ђачима. Два пута у току године одлазе на међународне сајмове, обилазе домаћинства у иностранству, а на првом месту су то Аустрија и Немачка, што је, осим конкретне помоћи, и прилика за едукацију наших пољопривредника.

У конкуренцији за вредне награде на пољопривредном сајму у Свилајнцу било је 120 грла сименталске расе, а власници најбољих грла награђени су износама од 20.000 до 50.000 динара.

Г. О.

НОВИ КОЗАРЦИ

Умесиле кромпирушу за Гиниса

Седам мештанки села Нови Козарци код Кикинде, чланице Удружења жена, средином септембра умесиле су домаћу питу кромпирушу дугу чак 30 метара, а надале су се да би могла да се нађе и у Гинисовој књизи рекорда.

Пита се месила на традиционалној, девојој, „Питијади“ у Новим Козарцима. За питу од 30 метара било је потребно чак 40 килограма брашна, 20 килограма кромпира, затим четири килограма лука и два килограма соли.

Екипу је предводила најискуснија, Милева Шешум (81), која је питу

развијала и правила баш онако како се то правило у Босни, одакле је и она некада давно дошла у Нове Козарце.

Мирела Благојевић, председница Удружења жена, нагласила је да су своје искуство, знање и вољу уложиле у ову традиционалну манифестацију. Додала је и да негују обичаје, културу, чувају традиционалну трпезу.

На „Питијаду“ своје пите су донела и удружења жена из околних места, а жири је прогласио за најкуснију питу коју је направила Боја Ољача.

Г. О.

БЕРБА ГРОЖЂА НА РОГЉЕВАЧКИМ ПИВНИЦАМА КОД НЕГОТИНА

Берем грожђе, бирам тамјанику

Берба грожђа у Неготинској Крајини и прављење вина је био и остао најрадоснији посао у години, коме се са истим жаром радују деца и одрасли. Берба у Крајини обично почиње после Мале госпојине, а зна да потраје све до Света Петке. Скоро месец дана због тога Крајином тече слатки сок, такозвана шира, из подрума многих домаћина.

За сам чин бербе везују се многи обичаји све до момента када убрано грожђе почне да се прерађује и сипа у бурад.

Традиционалан начин бербе грожђа одиграо се пред очима бројне публике која је наменски ових дана посетила надалеко чувене Рогљевачке пивнице. Месна заједница Рогљево и Туристичка организација, под покровитељством општине Неготин, приредиле су једнодневну „Крајинску бербу“ са великим бројем гостију, учесника културно-забавног програма и званица

из других места и суседних земаља Бугарске и Румуније, жељних добре забаве на отвореном.

Сви они, по сопственом избору, могли су да присуствују берби винограда, као и традиционалном, давно заборављеном начину прераде грожђа, које су само због њих приказали чланови КУД „Живојин Тодоровић“ из Тамница. У сарадњи са националном асоцијацијом за старе и уметничке занате и домаћу радиност „Наше руке“ из Београда организован је и сајам ста-

рих и уметничких заната. Своју понуду представили су и локални произвођачи вина и традиционалних производа.

Јованка Станојевић

Лозу донели Римљани

На просторе Тимочке Крајине винову лозу су донели Римљани, за време Марка Аурелија. Они су учили све погодности поднебља и земљишта и од тада се на осунчаним падинама око Тимока гаји винова лоза у континуитету, све до данашњих дана.

Мањи приноси

Ове године у неготинској општини принос грожђа је у просеку за 20 одсто мањи од прошлогодишњег, углавном због суше. Ипак, стручњаци кажу да је квалитет плодова одличан, с обзиром на велики број сунчаних дана у периоду развоја и сазревања гроздова. На подручју Борског округа под виноградима је око 1.200 хектара, а највише у Неготинској Крајини – 800 хектара.

У ДОБРИНЦИМА ОДРЖАН ТРЕЋИ СРЕМСКИ БЕЂАРАЦ

И бећари кували паприкаш

Удружење жена „Тифани“ из Добринца, села у румској општини, организовало је и овог септембра такмичење у кувању бећар паприкаша. Жене из 25 удружења тога дана су на штандовима изложиле ручне радове, колаче и прерађено воће и поврће у теглицама. Поред жена из Врбаса, Пећинаца, Врдника, Старе Пазове, Шимановаца и других места, штандове су имали и Општинска организација Савеза слепих, пољопривредно газдинство Вере Лукић из Ваљева и по једна грнчарска и мала кућна радионица.

У кувању паприкаша, женама су се придружили и мушкарци. Према тумачењу једне екипе, бећари су крали поврће у пољу и од њега правили јело, које је тако названо бећар паприкаш.

Најукуснији паприкаш на такмичењу су направиле Јазачанке, друго место је припало женама из Лаћарка, а треће су освојиле Шићанке.

– Јазак се налази на јужним падинама Фрушке горе, па смо ми кували фрушкогорски бећар паприкаш. Користили смо ситно исецкану, прошарану сланиницу и мало уља, већу количину црног лука, исецкану паприку, ољуштен парадајз, феферону, као и целерово, першуново и ловорово лишће. Све се то кувало један сат на тихој ватри, а на крају смо додали и умућена јаја, да добије густину – казала је за наше новине Бранислава Младеновић из победничког удружења.

Домаћини су се посебно такмичили, а међу њима је најбољи бећар паприкаш скувао Стеван Олујић.

Додељене су и друге награде. Најлепши штанд имале су жене из Јаска, прву награду за најбољу етнопоставку добиле су чланице удружења жена из Деча, најлепше слатке колаче направиле су жене из МЗ Стари Врбас, а прве награде за слана пецива и најлепши „шпајз“ добиле су гошће из Доњег Товарника и Сурчина.

Док се паприкаш крчкао у котлићима, учесници и посетиоци могли су да уживају у игри КУД „Добринци“, у музицирању ученика Филипа Стојшића и кабареу „Чујеш, секо“, који су извели чланови Позоришта младих аматера из Пећинаца.

– Потрудили смо се да се сви гости и посетиоци осећају пријатно на манифестацији, и поред кише која је повремено падала – истакла је Славица Беговић, председница Удружења жена „Тифани“.

Трећи Сремски бећарац завршен је заједничким ручком свих учесника.

Г. В.

У знаку благодарног плода

Дани лудаје представљају манифестацију која траје већ 32 године у туристичкој понуди Кикинде. До ове године одржавана је почетком октобра, обухватајући и 6. октобар, дан када је ослобођен овај град по завршетку Другог светског рата. Традиција је прекинута што се тиче датума светковине у част плода лудаје, па је ове године програм одржан од 21. до 24. септембра.

Четвородневна догађања била су испуњена богатим садржајима, осмишљено повезаним са лудајом. Око ње су испреплетане активности почев од кулинарских, културно-забавних до спортских примерених свим узрастима.

Централни део свечаности одржан је у суботу када су и проглашени најуспешнији одгајивачи циновских благодарних плодова лудаје и најдужих вргова тикви. У тој другој дисциплини оборен је апсолутни рекорд постављен раније. Примерак Јелене Вукадиновић из Бачког Јарка пропео се чак у висину до 284 центиметра. Најтежу лудају

Кикиндски пензионер Блаже Јелић одгајио победнички плод

од 288 килограма однеговао је пензионер Блаже Јелић из Кикинде која знатно заостаје за многим претходним шампионским. Неки то објашњавају тиме да је она прикрађена за десетак дана зрења, с обзиром на то да је такмичење за толико поранило. Победници су награђени са по 100.000 динара.

Већ устаљени сегменти, као што су „Банатски фруштук“ са гурманлицима справљеним од лудаје и „Сеоски рогољ“ на којем

су кулinari из села калоријски појачали храну специјалитетима из својих средина, одушевили су поново и најпробирљивије сладокусце. Радује што се повећава број гостујућих екипа из других општина. И ове године представили су се гастрономи из Хрватске промоцијом медитеранске кухиње у чији јеловник су уместо укомпоновали лудају.

Пензионери су учествовали и у културно-уметничком програму. Кикиндски КУД „Сунчана

јесен“ довео је опет вршњаке из Асоцијације сениора из Темишвара који су у Гостинској соби на Градском тргу певали и играли у ритму румунског, српског, мађарског и ромског мелоса. Гости кикиндских пензионера на овом приказу фолклора били су и чланови КУД-а „Александрово“ из Суботице. Дружење је ведро настављено у Дому кикиндских пензионера. На Тргу су запажене и извођачке тачке Клуба одраслих и старих лица који делује при Геронтолошком центру у Кикинди.

Председници пензионерских организација из Темишвара и Кикинде Влад Нику и Велизар Силвестер почаствовани су присуством на пријему који је за званице приредио градоначелник Павле Марков. Овај скуп увеличали су и амбасадори САД, Норвешке и Црне Горе у Србији.

Број учесника и посетилаца из Србије и иностранства, најмасовније из Румуније и Мађарске, повећан је захваљујући и заинтересованости присутних за Мини сајам предузетништва, 11. по реду. **С. Завишић**

МЕЂУНАРОДНИ ФЕСТИВАЛ ДОБОШАРА У ЧОКИ

Даје се на знање

Почетком септембра у Чоки је одржан 12. Међународни фестивал добошара „Даје се на знање“. Циљ ове мани-

фестације је да се добош истакне као средство информисања и да се очува добошарска традиција, али и употпуни туристичка понуда северног Баната.

Један од добошара каже да је на 23 ћошка, најмање једном недељно, обавештавао мештане о искључивању струје, предаји свиња, вакцинацији и другим дешавањима у селу, а да је потреба за његовим занимањем престала пре 12 година. Његову делатност, како додаје, преузели су радио, ТВ, интернет, плакати. Признаје да је то ефикаснији начин, али нема ону драж коју су давали добошари.

На овогодишњем фестивалу добошара представило се и двадесетак удружења жена са посланицама које су саме припремиле.

Фестивал је завршен дефилеом улицама и спектакуларним наступом мажореткиња и добошара свих узраста из више војвођанских места. **Г. О.**

ПРВА ПАСУЉИЈАДА У БОЈНИКУ

Пасуљ тетовац мејд ин Лесковац

Крајем друге декаде септембра Планинарско-бициклистички клуб „Змај са Радана“ организовао је прву Пасуљијаду, етно-туристичку манифестацију ове врсте на југу Србије у центру вароши Бојник.

У кувању пасуља на планински начин такмичило се 17 екипа из општине Бојник. Укупно је било око 150 учесника од којих је стотинак гостију из Лесковца, Ниша, Прокупља и других већих градова са југа Србије. Прво место припало је екипи запослених у Дому културе у Бојнику. Чорбасти, запечени или гравче на тавче су врло популарна храна у овом делу Јабланичког управног округа а у подножју планинске лепотице Радан.

У општини Бојник се надају да ће ова манифестација бити традиционална и да ће знатно афирмисати пољопривреднике из овога краја, а да ће скорим повезивањем путевима са Сијаринском бањом, Ђавољом вароши, Пролом и Луковском бањом, Царичиним градом и другим дестинацијама привући бројне туристе. **Т. С.**

ПОГУБНЕ ПОСЛЕДИЦЕ ИНЕРТНОСТИ

Седење опасно по здравље и живот

Испитивањем установљена директна веза између ризика од преурањене смрти и дужине времена проведеног на столици или у фотељи

Учините нешто за себе, протегните ноге! Није ово нека шаљива препорука, већ озбиљан лекарски савет. По два-три минута разгибавања, на сваких пола сата седења, ако хоћемо да избегнемо или бар ублажимо погубне последице инертности.

Колико времена у току дана проведемо седећи? Свакако дуже него што нам се чини. Када се саберу сви сати и минути, у канцеларији, превозу, увече код куће. И што смо старији, тог седења је све више, самим тим и ризици су све већи.

Резултати најновијих медицинских истраживања говоре управо о тој околности, директној вези између опасности од преурањене смрти и пролонгиране неактивности. Погоотово се те претње појачавају седењем у континуитету, када смо по сат или два приковани за столицу, без померања и повремениг устајања.

Истраживачки тим са Универзитета Колумбија, на челу са професором Китом Дијазом, изучавао је податке о близу 8.000 испитаника старијих од 45 година. Сви они су најпре, у одређеном периоду, били подвргнути објективном мерењу дужине седења, а потом праћени у наредне четири године. Просечна измерена дужина износила је 12,3 часа дневно (многа више него што су учесници сами проценивали).

Током четири године 340 испитаника је умрло. Када су сравњени подаци, видело

се да су они са укупним временом дужим од 13 сати, при том са по 60 или 90 минута непрекидног седења, били двоструко више у ризику од умирања, од најразличитијих узрока, од оних који су и збирно и у интервалима имали најмањи скор.

То је било евидентно, одвојено од других параметара везаних за пол, године живота или здравствене карактеристике. Штавише, показало се да последице погађају чак и особе које су иначе активне и вежбају. Тиме се додатно потврђује налаз да је пролонгирано седење у континуитету, од по сат или два, штетније од истог времена у фотељи, али с прекидима.

Зато нас и лекари тако упорно подсећају на неопходност повремениг устајања, разгибавања, независно од тога да ли смо у кући или на радном месту, било где ако смо приковани за столицу. Наравно, није то баш увек могуће, али чешће је проблем у нама, него што нам то услови не допуштају.

Стога, ако имате такав посао или стил живота који подразумевају седење у дужим периодима, направите сваких пола сата прекид, покрените се. Та промена доприноси смањењу ризика од умирања, мада ми још не знамо тачно колико активности је оптимално, каже професор Дијаз.

Најбоље би било заменити, рецимо, сат времена седења сатом ходања, као што неки лекари саветују, док је препорука Светске здравствене организације за популацију од 18 до 64 године – 150 минута умереног аеробика недељно.

Светска здравствена организација, иначе, сврстава физичку неактивност у четврти водећи фактор ризика за смрт, с обзиром на читав низ болести и стања с којима се доводи у везу – срчана обољења, висок при-

тисак, мождани удар, дијабетес, карцином дебелог црева, депресија.

С друге стране, активност и свеукупна мобилност данас се истичу као један од главних показатеља општег стања организма и користе за процену здравственог статуса старијих особа, као и прогнозу шта могу да очекују у наредних неколико година.

Ово је нови приступ, утолико што године живота не ставља у први план, нити болести, нити иједну ставку саму по себи. У обзир се узима све, начин живота, социјална повезаност, ментално здравље. Реч је о свеобухватном моделу који омогућује јаснију здравствену слику дате особе.

У Сједињеним Државама је прошле године објављена студија чији је циљ био „редефинисање“ појма здравља старијих грађана, прво истраживање те врсте које је обавио тим са Универзитета Чикага.

Досадашњи традиционални поступак сводио се у највећој мери на пописивање болести и одређивање, на основу тога, да ли је неко здрав или не. „То није тачан барометар“, тврде научници.

Према речима др Марте Меклинток која је руководила пројектом, ментално здравље, социјална повезаност, покретљивост, функција чула и опажајне способности нису помоћни аспекти здравља, већ његови фундаментални делови.

Са таквим гледањем, ни карцином сам по себи не мора особу аутоматски да категориса као болесну, ако је она у свим другим елементима функционална.

За мобилност је констатовано да представља најбољи индикатор здравља. Ко може да изађе до продавнице, парка, да се прошета, види са пријатељима, значи да живи живот, значи да је здрав.

Д. Драгић

НЕМАЧКА: Срећа је негде другде

Немачки пензионери у све већем броју заклаучују да је пензионерски рај негде другде, а не у земљи у којој су провели радни век – и све чешће се одлучују да се тамо и преселе.

Према најновијим подацима, 225.586 немачких пензија исплаћује се на рачуне корисника који су у иностранству, што је за 1,7 одсто више него у 2013. Најпожељнија одредишта у овом моменту су земље у којима се такође говори немачки, попут Швајцарске и Аустрије, за које се одлучило 48.000 пензионера. Око 20.000 њих је изабрало шпанско острво Мајорку, пет хиљада више САД, а расте и популарност азијских „пензионерских рајева“ као што су Тајланд и Камбоџа, пре свега зато што су тамо знатно нижи трошкови живота.

ИНДИЈА: Никад није касно

Индија, тренутно најдинамичнија економија света и друга најмногољуднија нација (1,32 милијарде становника), нема много пензионера из простог разлога што тамо само између 15 и 16 одсто

свих запослених има неку врсту пензијског осигурања, док су сви остали запослени у неформалном сектору, односно „сивој економији“.

Свим Индијцима је, међутим, од навршених 18 година на располагању чланство у Националном пензијском систему

(НПС), што значи да могу да, уз посебне пореске и друге олакшице, штеде за дане кад им истекне радни век. Досад је учлањење у овај систем било могуће до 60

година, а најновијом одлуком тај лимит је продужен на 65, а под посебним условима и до 70, што значи да за припреме за пензију никад није касно. Популарност овог система расте, што показују подаци за прошлу годину, када су уплате корисника порасле за више од сто одсто.

ЕУ: Пензије за понети

Европска комисија је управо минулог лета изнела нови предлог како да око 240 милиона запослених у ЕУ мотивише да више одвајају за време кад им престане радни век и тиме смање у овом моменту огроман јаз између онога колико је за пензије потребно и колико је њих обез-

беђено, који, према једној процени, износи два билиона (хиљада милијарди) евра.

Предлог је да се у ЕУ стандардизује „паневропска персонална пензија“ – ПЕПП, систем добровољне штедне за пензију који би био допуна државном и компанијском пензијском осигурању. Та пензија би такође била „преносна“, јер би у свакој чланици ЕУ могла да се користи под истим условима. Предлагачи оцењују да би то требало да буде и подстицај младој генерацији запослених да више поведе рачуна о својој будућности, с обзиром на то да данас само 27 одсто оних између 25 и 59 година уплаћује у неки додатни пензијски фонд.

ШКОТСКА: Криза дуговечности

Шкотланђани су се озбиљно забринули после најновијих извештаја који показују да остају у ономе што је глобални тренд и цивилизацијски напредак – у сталном порасту очекиваног животног века. На глобалној скали благостања су са 16. пали на 20. место и доспели у друштво само пет земаља у којима се национална дуговечност успорава.

Прваог објашњења за то још нема – помињу се смањени приходи од нафте из Северног мора и погоршање образовног система – али оно што је извесно, то је да је ова чињеница постала важан фактор у противљењу Шкотланђана намерама власти Уједињеног Краљевства да се граница за престанак радног века са 67 помери на 68 година до 2037, што би значило да ће они који су данас у својим тридесетим и четрдесетим имати једну додатну годину радног стажа. Очекивани просечан животни век у Великој Британији је иначе 81 година и већи је од просека ЕУ, али нижи од онога у Швајцарској, Шведској и Норвешкој.

ЧЕШКА: Промене, али какве

Пензијском систему се не придаје довољно пажње, изјавио је Мартин Потучек, шеф Комисије за пензијску реформу коју је формирала влада Чешке

Републике, на завршној седници овог тела на којој је констатовано да постоји консензус о неопходности промена, али не и о томе какве оне конкретно треба да буду.

У комисији су били политичари, експерти, представници синдиката и других организација. Како је известила агенција ЧТК, главна порука из завршног документа јесте да се, после октобарских парламентарних избора, мора наћи ефективнији начин за обликовање пензијске реформе која ће гарантовати одрживост и стабилност система бар за идних 30 година. Једна од мера о којој је дискутовано у Комисији, била је и постепено подизање границе за одлазак у пензију на 65 година.

М. Б.

У ЛУКОВУ КОД СВРЉИГА ОДРЖАНА ПЕТА ЈАНИЈАДА

Укус јаније и добра забава

У Лукову, селу на обронцима Сврљишких планина, у непосредној близини Старе планине и Бабиног зуба, недавно је одржана пета туристичко-привредна манифестација Јанијада, такмичење у припреми јаније, јела од јагњетине са додатком празилука. Домаћин ове манифестације била је МЗ Луково, а сабор је под покровитељством општине организовао Центар за туризам, културу и спорт Сврљиг. На отварању манифестације посетиоцима су се обратили Вујица Марковић, председник МЗ Луково, и Јелена Трифуновић, председница општине Сврљиг.

– Овакве манифестације имају за циљ да оживе села и покрену серију разговора о пољопривреди, сеоском туризму, сетви, здравственој и социјалној заштити становника сеоских средина. Овогодишњу Јанијаду обележили су и нови километри асфалтиране саобраћајнице на сврљи-

шкој територији у правцу Бабиног зуба – рекла је Јелена Трифуновић на отварању Сабора.

У такмичарском делу у припреми јаније, јела карактеристичног за Луково, учествовало је осам такмичара из овог и околних места. По оцени петочланог жирија, победник овогодишње Јанијаде је Саша Ма-

тејић из Влахова, друго место освојио је Ивица Милојковић из Манојлице а трећи су били близанци Вељко и Никола из Манојлице. Организатор је победницима уручио новчане и робне награде, дариве спонзора из готово целе Србије.

Домаћице су своје штандове украсиле ручним радовима,

а за послужење су понудиле специјалитете тог краја. Најлепши етно штанд поставило је Удружење „Горска вила“ из Сврљига. Лепотица манифестације и заштитни знак до наредног сабора је студенткиња Катарина Милојковић из Манојлице.

Пригодне поклоне добили су Емил Цанков, председник општине Белоградчик из Бугарске, и Вујица Марковић, председник МЗ Луково. Додељена су и признања удружења музичара „Беле ноте“ заслужним појединцима.

На сабор су стигли посетиоци из готово целе југоисточне Србије. Приказан је богат културно-забавни програм, па је весело уз народно коло било до касно у ноћ. По оцени председнице Организационог одбора Мирке Милосављевић, ово је била до сада најпосећенија манифестација.

С. Ђорђевић

СМЕДЕРЕВО

Индукциона петља за појачавање говора

Централна академија поводом обележавања Међународне недеље глувих одржана је 28. септембра у Смедереву, уз учешће представника организација глувих и наглувих особа из читаве Србије.

Тим поводом, на сајетру смедеревске Филијале Фонда ПИО отворена је индукциона петља за амплификацију говора, у реализацији ГО глувих и наглувих и уз подршку ресорног Министарства. Петље појачавају звук гласа и неутралишу позадинску буку, тако да особе које користе слушни апарат могу јасно да чују онога ко им се обраћа.

Г. О.

ГРАДСКА ОРГАНИЗАЦИЈА СЛЕПИХ И СЛАБОВИДИХ НОВИ САД

Ускоро пикадо лига

У оквиру Градске организације слепих и слабовидих Новог Сада делује и Спортско друштво „Луј Брај“, чији су чланови врло активни и успешни у различитим спортовима.

Председник друштва Бранислав Јарчевић истиче да се његови чланови такмиче у бициклизму, пливању, атлетици, петобоју, пикаду и голбалу, тимском спорту у коме су вишеструки освајачи медаља на светским првенствима и параолимпијским играма.

У последње време, према речима Јарчевића, чланови новосадске организације слепих и слабовидих посебно су активни у звучном пикаду, у чему су се надметали

и на међународним турнирима у Тузли, Високом, Вуковару и Осијеку.

Заједно са колегама из спортских друштава из Београда, Пожаревца и Ужица, недавно су покренули осни-

вање пикадо лиге у којој ће се такмичити пет екипа, а надају се да ће једног дана овај спорт бити уврштен и у програм Параолимпијских игара.

Д. Кораћ

Бројни учесници, задовољна публика

На Мокрањчевим данима беседио Дејан Савић, познати српски диригент

Дом културе „Стеван Мокрањац“ је и ове године, под покровитељством Министарства културе и информисања Републике Србије и општине Неготин, организовао „Мокрањчеве дане“. Међу више од 800 учесника 52. фестивала било је чак 12 хорова из Србије и иностранства. Фестивал је отворила Драгана Митровић, саветник у Министарству за културу и информисање, после поздравне речи Владимира Величковића, председника општине Неготин, и беседе Дејана Савића, диригента и управника Народног позоришта у Београду.

– Ова више него успешна и значајна манифестација, осмишљена пре 52 године као смотра народне традиције, фолклора и песама, вршњак је неколико фестивала, попут БЕМУС-а, Југословенских хорских свечаности и других, као плод локалних иницијатива и далековидости ширег круга културних, посебно музичких делатника, музиколога и историчара онога времена. Уз обавезно и сјајно замишљено Натпевавање хорова, уз отварање Дана звуцима Шесте руковети – Хајдук Вељко, под именом свога великог суграђанина у Неготину, с вре-

меном је прерасла у један од стожерних културних сабора у источном крају Србије, слично Вуковом сабору у Тршићу – рекао је Дејан Савић.

За победника овогодишњег традиционалног Натпевавања проглашено је Певачко друштво „Преподобни Рафаило Банатски“ из Зрењанина са диригентом Сенком Милисављевић. Њима је припала Статуета „Стеван Мокрањац“, рад вајара Небојше Митрића, установљена пре три деценије. Програме 52. Мокрањчевих дана од 23. до 29. септембра у Неготину, пратила је бројна публика на већ познатим

извођачким сценама у граду, као и месту порекла Мокрањчевих предака, у селу Мокрању. На овогодишњој манифестацији наступила су нека од најзначајнијих имена из области музике, али и ликовне и сценске уметности. Програмски концепт 52. Мокрањчевих дана сачувао је идејну окосницу промовисања стваралаштва најзначајнијег српског композитора Стевана Стојановића Мокрањац (1856–1914), а и са посебном пажњом афирмисао српско музичко стваралаштво и извођаштво, посебно хорску традицију.

Ј. Станојевић

ТРСТЕНИК

У Стопањи печење спојило људе

Прва културно-забавна и спортска манифестација „Печењијада 2017“ одржана 9. и 10. септембра у трстеничком селу Стопања оправдала је очекивања. Кроз село је продефиловало више од 20.000 посетилаца, а мирис свежег печења ширио се свуда на задовољство домаћина и њихових гостију. Ову дводневну манифестацију организовали су општина Трстеник и њена Туристичка организација, као и Месна заједница Стопања.

„Печењијаду“ је свечано отворио Верољуб Арсић, заменик председника Скупштине Републике Србије, присутнима су се обратили и председник општине Трстеник Александар Ђирић, председник СО Трстеник Герасим Атанасковић и На-

да Сарић, чланица Општинског већа задужена за спорт.

– Имали смо заиста богат и садржајан програм. Првог дана уз музички програм организована је изложба олдатјера, а затим су кроз село продефиловали бајкери. Наступили су и каратисти трстеничке „Прве пето-

летке“ који су представили ову борилачку вештину. Одржано је и такмичење екипа у оквиру сеоских игара без граница: такмичило се 20 месних заједница у скоку удаљ, бацању камена с рамена, у пикаду, надвлачењу конопца, баскету, малом фудбалу и другим пријављеним спор-

товима. Било је заиста дивно и незаборавно – каже директор трстеничке Туристичке организације Владимир Јевтић.

Другог дана манифестације уручене су награде, златне медаље и дипломе за најбоље прасеће и јагњеће печење и за најлепше аранжирану прасећу главу. Најбоље прасеће печење имао је Раде Витковац, док је у конкуренцији јагњећег печења прво место освојио Бата Пауновић. Награђене су и најбоље печењаре. Захвалнице су примили и донатори који су помогли у организацији манифестације. У музичком делу програма учествовала су културно-уметничка друштва из трстеничке општине и познати естрадни уметници.

Д. Ивановић

ДОЛОВО

Штрудлијада по 18. пут

Захваљујући Удружењу жена „Доловке“, које већ 18 година организује манифестацију посвећену старој банатској штрудли, и само село Долово код Панчева постало је препознатљиво по овој послastici. „Доловке“ су успеле да свој производ заштите и брендирају, а на радост бројних гостију, сваке године на „Штрудлијади“ представљају своје умеће као и вештине других учесница.

На овогодишњој манифестацији, почетком септембра, штрудле је представило 148 жена из 25 удружења, а празни

штандови на крају дана били су најбољи показатељ колико се овде ужива у добром колачу. Као и обично, највише се тражила она традиционална, са маком, али су учеснице правиле и словачку плетену штрудлу „Бољовско“, а припремиле су и питу од јабука, традиционални словачки колач, бачку штрудлу од рогача и вишње и многе друге.

У Долову се сви слажу да је штрудла прославила њихово село и да нема куће у којој бар неко не зна да умеси овај колач од кога су направили лепу причу.

Г. О.

ОБРЕНОВАЦ

Активни ветерани

У оквиру програма „Одрживи рад са ратним и мирнодопским војним инвалидима и породицама“, који је подржао Секретаријат за социјалну заштиту града Београда, Удружење ратних и мирнодопских војних инвалида Обреновца редовно укључује чланство и све заинтересоване у културно-уметничке програме.

Недавно је стотинак чланова Удружења и осталих заинтересованих организовано посетило Београдско драмско позориште и присуствовало хуманитарном концерту.

Удружење ратних и мирнодопских војних инвалида Обреновца већ трећу годину, уз подршку локалне самоуправе, организује изложбу ручних радова. Креације су настале у организованим радионицама, где су чланице удружења могле да се искажу у разним техникама: вез, плетење (штрикање), хеклање, сликање... Били су заступљени предмети од вуне, платна, концца, дрвета, накит, сувенири и остали материјали.

М. А.

ЉУБОВИЈА

Пензионери били на Опленцу

Удружење пензионера из Љубовије организовало је средином септембра једнодневни излет на који је путовало тридесетак пензионера. Том приликом посетили су Цркву светог Ђорђа са припратом на Опленцу, манастир Боговаћу и Етносело „Бабина река“ (на слици), које се налази у Трбушници код Аранђеловца.

– Леп сунчани дан пријао је нама старијим особама, па смо с лакоћом допутовали аутобусом до прелепих шумадијских места у којима смо видели пуно знаменитости. Први пут смо посетили Етносело „Бабина река“ у којем смо се задржали два сата, разгледали га, одморили се у потпуном миру и тишини коју ретко где и када данашњи човек може да доживи – каже Ковиљка Игњатовић, секретар Удружења пензионера у Љубовији.

М. М.

ДОЊИ МИЛАНОВАЦ

Дружење са Јагодинцима

Да треће доба може бити занимљиво и креативно, само ако се дани осмисле, потврдили су недавно пензионери из Јагодине и Доњег Милановца.

Једна од могућности су и путовања и обилазак знаменитости Србије, уз дружење са „исписницима“. Размишљајући на сличан начин, Месна организација пензионера Доњи Милановац и Општинско удружење пензионера из Јагодине договорили су заједничко једнодневно дружење у Доњем Милановцу.

– Доњомилановачки пензионери су за госте из Јагодине организовали посету археолошком локалитету Лепенски вир, као и Центру за посетиоце Националног парка Ђердап. На заједничком ручку сабрани су утисци, а будући да су Јагодинци били презадовољни, договорена су нова дружења. Прво ће бити средином октобра у Јагодини, а већ следеће године јагодински пензионери поново ће бити гости Доњег Милановца – најавио је за „Глас осигураника“ Живота Пешић из Месне организације пензионера Доњи Милановац.

Ј. С.

ЛЕСКОВАЦ

Угостили Краљевчане

Поводом 28. „Лесковачке роштиљијаде“, око 160 чланова Удружења пензионера из Краљева посетило је своје пријатеље из Удружења пензионера у Лесковцу. Музичко-поетска секција лесковачког удружења за госте из Краљева, али и из околних општина Јабланичког управног округа, приредила је незабораван програм (на слици).

Госте је у име града домаћина поздравио Братислав Здравковић, председник Удружења пензионера Лесковца и Јабланичког управног округа, који је поручио да је веома срећан што је успостављена дугорочна, свестрана и још ближа сарадња удружења пензионера на релацији Лесковац–Краљево.

У име пензионера из града на Ибру Лесковчанима је на срданом дочеку и велелепном музичком програму захвалио Тимотије Николић, председник Удружења пензионера из Краљева.

Краљевчани су овом приликом обишли културно-историјске знаменитости Лесковца.

Т. С.

БАЈИНА БАШТА

Домаћину прво место

И ове године Удружење пензионера из Бајине Баште било је домаћин Мини олимпијаде Златиборског округа, која је одржана у Спортском центру „Браћа Милутиновић“. Такмичари су се надметали у стрељаштву, кошарци, фудбалу, штафетном ходању, бацању плочице и пикаду. Свеукупни победник је Удружење пензионера Бајина Башта са 38 бодова, друго место припало је Севојну са 36, а треће Чајетини са 14 бодова. Бајинобаштанска екипа, у саставу Стака Лукић, Драгана Мискин, Воја Којадиновић, Милун Тимотијевић, Радиша Стаменић и Спасоје Илић, била је најбоља у стрељаштву, кошарци и пикаду, што је било довољно за прво место.

– Драго нам је да смо поновили прошлогодишњи успех. Овај пут је било много теже иако је учествовало мање екипа, јер смо имали великог ривала у колегама из Севојна – рекао је Радиша Стаменић.

М. А.

ШАБАЦ

Активан одмор на Златибору

Тридесет три члана шабачке организације инвалида рада одмарало се седам дана на Златибору. Време као наручено, шетња, обилазак споменика, златиборских језера, Вишеграда, Кремне, Мокре горе, Потпећке пећине. Поред Златибора, група од 15 чланова и чланица боравила је у Сокобањи.

И следеће године ће чланови Градске организације инвалида рада Шабац имати могућност за индивидуалне и групне одласке у бање и планине, уз коришћење ваучера или на рате.

М. С.

БЕЛЕ ВОДЕ

Неуморни путници

Ако би се бирала месна организација пензионера у Србији која је најактивнија у организацији излета, Беле Воде би сигурно биле у самом врху. Сваки излет је добро организован и припремљен. Тако је било и приликом излета на Борско језеро, тај бисер природне лепоте. Успут је посећен манастир Горњац, као и извор Млаве у Жагубици.

Гесло организатора је да док се један излет реализује други се припрема, па је тако следећи био излет у Аранђеловац и околину. Ишло се на Букуљу Гарашко језеро, Рисовачку пећину, Буковичку бању, град Аранђеловац....

М. Р.

АКТИВНОСТИ УСТАНОВЕ GERONTOЛОШКИ ЦЕНТАР БЕОГРАД

Радам против старости и болести

Представљен каталог производа насталих у Отвореној радионици удружене креативности

На манифестацији уприличеној недавно у Дому Бежанијска коса Установе Геронтолошки центар Београд свечано је представљен каталог „О’РУК“ производа, који обједињује најбоље ручне радове корисника Установе. Користећи старе вештине традиционалних ручних радова усклађене са модерним трендовима, са пуно љубави и жара, чланице Отворене радионице удружене креативности (О’РУК) стварају уникатне производе намењене свима који препознају лепоту рукотворина. Сви материјали који се користе су природни, а посебно су атрактивни еколошки производи који се израђују од папира и пластичних кеса. У асортиману „О’РУК“ производа налази се и богата колекција вунених ствари за децу, тинејџере, одрасле и старије.

У дворишту Дома старих на Бежанији постављене су радионице (на слици) у којима су на лицу места представљене технике израде производа (торбе од папира, ткане торбе, јелеци, српске кошуље, везене марамице, медаљони, хеклани накит, попкице, етно чарапе). Пар у народној ношњи са погачом, госпође са медањацима, крофнама,

штрудлом, плесни парови у старој градској ношњи, вежбачи арт јоге, сликари, музичари, сениори промотори поклон производа, поздрављали су госте који су уживали у њиховим перформансима и дивним укусима традиције. Било је то уживање за сва чула, јединствен догађај који се базира на промовисању и развоју међугенерациске солидарности, уклањању предрасуда и стереотипа, као једним од важних циљева у области друштвене бриге о старијим лицима.

Директорка Установе Сузана Мишић поздравила је госте, уметнике, сараднике, посебно је захвалила корисницима на ини-

цијативи и преданости. Нагласила је да су старији важни чувари друштвене историје и вредности, да треба да буду оснажени да следе своја интересовања и хобије, да наставе да раде докле год су способни и вољни за то. Директорка је похвалила рад запослених у Установи рекавши да је поносна на знање и ентузијазам који улажу у добробит старијих суграђана.

Програм су зачинили наступи певача клуба за старије „Дринка Ђуковић“, групе певача ПАКУД „Анђелка Трнавац“, КУД „Опанак“ и певачке групе „Палилулски бисери“.

Г. О.

СТАЦИОНАР У ДИЉСКОЈ

Припремање ајвара

У дворишту Стационара Установе Геронтолошки центар Београд у Диљској средном септембра мирисало је све на добра стара времена – пекла се паприка шиља и феронка.

– Све подсећа на кућу... Осамнаест година је прошло откако сам последњи пут спремала ајвар... – само су неки од коментара корисника. Следећег дана неуморна група корисника, чувара традиције, уз помоћ запослених самлела је паприку и скувала ајвар који је добио назив „ајварко стационарко“.

Г. О.

ДОМ ВОЖДОВАЦ

Отворен билијар клуб

У Дому Вождовац Установе Геронтолошки центар Београд отворен је билијар клуб. Отварању клуба, поред корисника и управе дома, присуствовали су и гости из домова Бежанијска коса и Карабурма.

Присутне је у краћем говору поздравио управник дома Вождовац, Иван Јездић, који је пожелео да сарадња између ова три дома буде још боља. Пре почетка турнира хроничар Дома Вождовац Петар Петровић прочитао је пригодну песму „Билијар“: „Ех, да нисам сад овако стар, играо бих са вама и ја билијар, ал, осећам, нисам више јак, тресу ми се руке када узем так. Зато сада на столицу седам, ви лепо играјте, а ја ћу да гледам, од данас се наш клуб зове Карађорђе, ко може да игра нек слободно дође“.

После кратког програма почео је турнир на коме су учествовали корисници сва три дома. Због великог интересовања, управа клуба је одлучила да се отвори мала школа билијара.

П. П.

Захтев за коначно решење

? З. М., Лозница: Старосни сам пензионер по привременом решењу од 2007. године. Да ли је неопходно да поднесем захтев за добијање коначног решења? Ако јесте, који образац треба да попуним и да ли могу да га нађем на сајту Фонда ПИО.

Одговор: Коначно решење о остваривању права на пензију Фонд доноси по службеној дужности када се отклоне разлици привремености решења, односно када се прибаве сви подаци који су недостајали а потребни су за доношење ко-

начног решења. Уколико имате сазнања да су отклоњени разлици привремености, можете и сами поднети захтев за доношење коначног решења надлежној филијали. Не постоји посебан образац, захтев се предаје у слободној форми.

Решење о праву на инострану пензију

? М. С., Барајево: Који је законски рок за доношење решења о стицању права на инострану пензију од подношења захтева? Каква је ситуација у пракси?

Одговор: Решење о праву на инострану пензију доноси орган социјалног осигурања државе где је навршен стаж осигурања и Фонд нема утицаја на трајање тог поступка. Уколико постоји стаж остварен у иностранству или бившим републикама, поступак за остваривање права на пензију може трајати дуже због: прибављања потврда о навршеном стажу у иностранству; преклапања стажа осигурања у Републици Србији и иностранству (где

посебан проблем представља различит начин приказивања, па и обрачуна стажа који се разликује од државе до државе); примена тзв. института опције, који подразумева вишеструку писану кореспонденцију између Фонда и иностраних носилаца осигурања, како би се одлучило о праву на пензију; неопходност утврђивања чињенице о престанку осигурања у иностранству, као услови за остваривање права по домаћим прописима и др.

Аустријски део пензије

? С. Ђ., Ђуприја: Сабирајући стаж у Србији који износи 36 година и осам месеци и Аустрији од три године и четири месеца имам укупно 40 година радног стажа. Још немам 65 година и поднео сам захтев за пензију. Да ли ћу и када почети да примам аустријски део пензије? Да ли ће то бити када почнем да добијам нашу или када напуним 65 година старости?

Одговор: Међународним уговорима о социјалном осигурању регулисана су права осигураника који остваре стаж осигурања у Србији и државама уговорницама, при чему свака држава уговорница цени права из пензијског и инвалидског осигурања у складу са својим законским прописима. Међународним уговором о социјалном осигурању регулисано је да се за утврђивање права на пензију сабира стаж навршен у земљама уговорницама, а износ пензије се одређује сразмерно стажу осигура-

ња навршеном у тој држави. Остваривање права и исплата пензије остварене у Србији не зависи од остваривања права и исплате пензије у иностранству (и обрнуто). Према закону који се примењује у Аустрији, мушкарац има право на старосну пензију са 65 година живота и 15 година пензијског стажа осигурања, од чега најмање 12 месеци у Аустрији. Мушкарци осигураници могу остварити право на старосну пензију и пре 65, уколико су остварили 36 година и шест месеци пензијског стажа.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Умањење пензије

? Р. К., Кумодраж: До примене закона о привременом умањењу пензије примао сам 59.800 динара. Након умањења од 25 одсто добио сам око 51.000 и на ту основицу сам добијао корекције. Споразумом Србије и БиХ донето ми је ново решење па ми је пензија порасла, али је и на ту своту поново примењено умањење. Имају ли право по други пут да ми умањују пензију, јер сам од друге државе добио повишицу. Могу ли судским путем оборити ово решење?

Одговор: Приликом утврђивања услова за пензионисање и одређивање висине пензије, узет је у обзир стаж навршен у обе бивше републике и донето је прво решење. Ваше друго решење о праву на пензију урађено је на основу Споразума о социјалном осигурању са БиХ, којим је регулисано да носиоци осигурања по службеној ду-

жности ураде прерачун пензије по основу домаћег стажа осигурања. Након овог прерачуна, Вама је другим решењем утврђен нови износ пензије за стаж који сте остварили у Србији и за део стажа из БиХ.

Ваша пензија није два пута умањена, већ је овај закон примењен на нови износ пензије по решењу које замењује првобитно.

Поништавање овлашћења

? Н. Д., Београд: Пре четири месеца сам овластио сина да уместо мене подиже пензију, пошто један део године живим у Црној Гори. Која је процедура да то овлашћење поништим и уместо њега овластим ћерку да узима моју пензију. Да ли то могу да урадим из Црне Горе или морам да долазим у Београд?

Одговор: Важеће овлашћење можете опозвати пре истека рока важења који износи 12 месеци. Потребно је да исплатној служби у филијали која врши исплату доставите (лично или препорученом поштом) изјаву о опозиву овлашћења и да се изјасните о даљем начину исплате, тј. да доставите ново

оверено овлашћење и доказ о пребивалишту овлашћеног лица. Напомињемо да овлашћење мора да се односи на пријем пензије, а не на располагање средствима са текућег рачуна. Уколико се пензија исплаћује преко текућег рачуна, за промену овлашћења се обраћате банци.

Трајно умањење превремене пензије

? М. Ж., Сурчин: Имам 61 годину живота и 31 годину радног стажа. Ако бих ове календарске године отишла у пензију, да ли бих имала умањење због недовољно година стажа?

Одговор: У 2017. години услов за старосну пензију за жене је навршена 61 година и шест месеци живота и најмање 15 година стажа осигурања и старосна пензија се не умањује због стажа осигурања. Трајно умањење висине пензије односи се на превремену старосну пензију која се стиче пре прописаних година живота за старосну пензију, а

не због стажа осигурања. Износ превремене старосне пензије се трајно умањује за 0,34 одсто за сваки месец пре навршених година живота, прописаних за стицање права на старосну пензију (умањење може износити максимално 20,4 одсто). Услов у 2018. години за старосну пензију за жене је навршене 62 године живота.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВЧИЋ	ДАР КОЈИ СЕ ДАЈЕ МЛАДЕНЦИМА	ВРСТА АМБАЛАЖЕ	СТАВИТИ АДРЕСУ НА ПИСМО	ТРЧАЊЕ У ПРИРОДИ	КОЊ ИЗ ЛИПИЦА	ГРАД У РУМУНИЈИ	ВИДАРИ РАНА
РАДНИК У ПРОИЗВОДЊИ СТАКЛА							
БИСТРО НЕБО							
АЛКАЛОИД ИЗ ВЕЛЕБИЉА							
ШИНСКО ВОЗИЛО БЕЗ МОТОРА							
МУШКИ ПЕВАЧКИ ГЛАС				ИМПЕРАТОР УПИТНА ЗАМЕНИЦА			
ЕПСКА КЊИЖЕВНОСТ						ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ УЧЕСНИЦИ ДОГАЂАЈА	
АНТИЧКО УТВРЂЕЊЕ У ХРВАТСК.							ПОСПАНКО
МЕСТО У ИСТРИ				БИВШИ (ЛАТ.) ОПСЕДАЊЕ			
ОЗНАКА ЗА ПОНД		ВРСТА КОЛАЧА МАЂЕ ВАЖАН					
БОЛЕСТ КОЖЕ					7. И 17. СЛОВО ОПШТИНСКЕ ЗЕМЉЕ		
КИЛОПОНД (СКР.)			ИНДИЈСКА НОШЊА ЛИХВАРИ, ЗЕЛЕНАШИ				
СЕДМИ ПАДЕЖ У ГРАМАТИЦИ							
ВРСТА МОРСКЕ РИБЕ						ОЗНАКА ЗА КАРАТ БОЖАНСКО ПИЋЕ	
НЕХАЈНО, НЕУРЕДНО							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ПОТВРДНА РЕЧ МУСЛИМ. МУШ.ИМЕ			10. И 7. СЛОВО АРАПСКА ДРЖАВА			ЈЕДИНИЦА ЗА РАДИОАКТИВ- НОСТ
ЗБОГ ТОГА					ИСТА СЛОВА ЖЕНСКО ИМЕ		
СТАРИ НАЗИВ ЗА ВИЈЕТНАМЦЕ							
ОЗНАКА ЗА ИСТОК		ЗЕМЉО- РАДНИК ОЗНАКА ЗА ЛИТАР					
ВОДЕНИЧАРИ							

УКРШТЕНИЦА

N	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2					✖			
3						✖		
4								✖
5							✖	
6		✖				✖		
7					✖			
8								
9								✖
10	✖			✖				
11						✖		
12			✖					
13								✖
14				✖				

ВОДОРАВНО: 1. Блискост, интимност, 2. Врата исплетена од прућа – Земљиште, терен, 3. Други назив за цвет “лепа ката” – Именица (скр.), 4. Тотор, старатељ, 5. Име ранијег руског шахисте Петросјана – Хемијски симбол за уран, 6. Ознака за енергију – Конац, влакно – Република Србија (скр.), 7. Поука, савет – Једногодишња индустријска биљка, 8. Новчана камата (мн.), 9. Малаксати, 10. Првак, шампион – Брат (одмила), 11. Ранији глумац и степ играч, Фред – Хемијски симбол за нобелијум, 12. Повратна заменица – Лек против маларије, 13. Врста траве, 14. Слово арапског писма – Птица (лат.).

УСПРАВНО: 1. Покривач башта за рано поврће – Име раније данске глумице Нилсен, 2. Оштри, бритки – Аутомобилски стартери, 3. Ишчупаност – Лична заменица, 4. Град у Немачкој – Бивши (лат.), 5. Ознака за неутрон – Папин годишњи приход – Новински пасус, 6. Основна тарифа (скр.) – Река у Аустрији – Циљ неког гађања – Неупотребљаван, 7. Срој, рима – Уситнити, 8. Свезак књига – Тесни, узани – Беотски владар, син Посејдона – Ознака за север.

ТРИ ЗАГОНЕТКЕ

1. Кроз стакло прође и нама дође, а стакло не проби?
2. У кући без клина виси, и газдарицу пита „где си“?
3. Кад једно небеско тело зађе, друго изађе.

РЕШЕЊА-СКАНДИНАВКА: стаклар, вадрина, атропин, дресина, бас, цар, епика, и, Нарона, Ика, екс, п, торта, осип, ечь, кп, сари, локатив, орада, к, немарно, да, ие, зато, кк, Анамити, млинари, УКРШТЕНИЦА: присност, леса, тпо, астра, им, скрбник, Тигра, у, е, нит, рс, наук, мак, интентеси, клонути, ас, бата, Астер, но, се, кинин, тросокот, аин, авис, ТРИ ЗАГОНЕТКЕ: светлост, научнина, Сунце и Месец.

Да ли сте знали ...

– да Густав Ајфел није идејни творац Ајфеловог торња? Ајфелов торањ су дизајнирали Маурис Кајхлин и Емили Нигвајер. Штавише, Ајфел није био ни одушевљен овом идејом, али је захва-

љујући препорукама свог главног инжењера ипак одлучио да купи патент. Ајфелов торањ је изграђен 1889. године и све до 1930. био је највиша грађевина на свету.

– да је највећа зграда на свету направљена потпуно од дрвета руска православна црква на острву Кижи, изграђена пре 150 година? Црква Кижи Погост је висока 37,5 метара и направљена је у 18. веку без иједног закуцаног ексера, а једини метал на њој је звоно у кули. На цркви се налазе чак 22 куполе и звоник, као и 102 иконе које потичу из 17. и 18. века.

– да је Кућа која плеше, зграда модерног дизајна на обали Влтаве у Прагу, првобитно названа Фред и Џинцер, по филмском плесном пару Фреду Астеру и Џинцер Роџерс? Френк Гери, један од архитеката, касније је одустао од овог назива да јој се не би „наметао холивудски кич“. Чешка народна банка је 2005. године издала златни ковани новчић са њеним мотивом, као финални новчић из серије „Десет векова архитектуре“.

– да се на Новом Зеланду, у близини града Матамата, налази вероватно најпопуларнија фарма на свету? Наиме, на овој фарми изграђен је Хобитон,

град хобита, у коме су снимани популарни филмски хитови (трилогија „Господари прстенова“ и „Хобит“). Округ представља село које садржи 44 кућице укопане у брда, окружене вртовима, воћњацима и плодним пашњацима, као и мостовима и млином. Новији додатак Хобитона је гостионица Green Dragon Inn, отворена у децембру 2012.

– да се први динамички торањ у Дубају са луксузним становима ротира тако што се спратови, причвршћени за централни део, окрећу? Зграда, висока 420 метара, има 80 станова које за пуних 360 степени

око централног дела покреће 79 турбина на ветар, стварајући потребну енергију. Да би станови направили пуну ротацију, потребно је између једног и три сата.

Римовани афоризми

Живот је кратак и нема натраг!

Извитоперио се свет. Не разликује трн и цвет.

Некима служи памет да за љубав тражи намет.

Ко другоме суди, себи пресуди!

Неко се баца речима, а неко би да реч има.

Коме је прозор у свет телевизија, њему је и теле визија.

Стево Бздилик

Деменција

Не очарава ме толико боље сутра, колико сам разочаран овим данас.

Гурамо напред, али то је сизифовски посао.

Наша земља је отворена. Само су фабрике затворене.

Ко зна боље, широко му наше необрађено поље.

Не примају сви мито. Они други га дају.

Свуда улази на мала врата. То је све што знам о његовој моралној величини.

Бескрајним глупостима једино крај не би био глуп.

Милен Миливојевић

Тениска нација

Идем у Африку. Радићу на црно.

Ми јесмо тениска нација, али не може свака шуша да живи од рекета.

Ратне трубе су омиљени дувачки инструменти великих сила.

Ја директору све по списку, а он мени све по џепу.

Нама је филм пукао по снимања.

Раде Ђерговић

Мозгалице

Ако сте на правом путу, свако време је право.

Време ради само за оне који раде праве ствари.

Пријатељства имају смисла – док постоји разумевање.

Оно што вам се иза леђа дешава, ваше пријатеље осликава.

Људи се најлакше упознају са дистанце.

Одржите реч по цену да се и не одржите.

Ако просипате памет, не уливате поверење.

Не сводите се само на себе, себе ради.

Пеко Лаличић

Молим за реч

Пензија би требало да буде као „бус плус“. Да може да се узима допуна.

Између фактура и старлета нема разлике. И једна и друга су надуване.

На послу сам лежеран, али плата никако да легне.

У школама уведени електронски дневници. Још само да се дигитализују оцене.

Мада је пливање здраво, младима су довољни и сплавови.

Музичари се питају зашто постоји шопинг мол, а не и шопинг дур.

Ђачке униформе поделиле клинце. Неко хоће да буде Супермен, а неко Џемс Бонд.

Имам проблем. Док причам, мобилни ми стално упада у реч.

За разлику од дијалога, за љубав је потребно двоје.

Дејан Патаковић

Зимница

Цене за зимницу воде коло, а купци су посустали.

Да би уштедео на зимници, преспаваће зиму.

Паре кваре човека, али набављају зимницу.

На овој скупоћи добро је увек имати – путера на глави.

Дрмам тезгу. Да падну цене.

Зимница ми је као и животна средина. Све лошија.

Моја зимница прати моју пензију. И она је – мини!

Душан Старчевић